EKİM

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ, BİRLEŞİN!

Sayı: 158, 1 Aralık '96

Sol hareket, sosyalizm ve sınıf hareketi

"Bütün ülkelerde işçi hareketiyle sosyalizmin birbirinden bağımsız varlık sürdürdüğü, ve ayrı yollardan yürüdüğü bir dönem olmuştur -ve bütün ülkelerde bu bölünme, sosyalizmin ve işçi hareketinin güçsüzleşmesine yol açmıştır; ancak bütün ülkelerde sosyalizmin işçi hareketiyle birleşmesidir ki, ikisi için de sağlam bir temel yaratmıştır. Fakat her ülkede sosyalizmin işçi hareketiyle bu birleşmesi tarihsel olarak ortaya çıkmıştır, her ülkede zaman ve mekan koşullarına göre farklı yoldan meydana gelmiştir. Rusya'da sosyalizmin işçi hareketiyle birleşmesinin zorunluluğu teorik olarak çoktan açıklanmıştır, ama pratikte bu birleşme ancak şimdi husule gelmektedir. Bu son derece zor bir süreçtir, o nedenle sürece çeşitli yalpalamalar ve kuşkuların eşlik etmesinde şaşılacak bir şey yoktur." (Lenin, *"Hareketimizin En Acil Görevleri"*)

Bu sözler partiyi "sosyalizm ile işçi hareketinin birliği" olarak ele alan klasik marksist tanımla başlıyor ve Lenin'in *Iskra*'nın ilk sayısı için kaleme aldığı başyazıda yer alıyor. Bu kuşkusuz çok bilinen bir pasajdır. Fakat çok bilinip de üzerine en az düşünülen, bu nedenle de pratikteki anlamı ve gerekleri hemen hiç gözetilmeyen temel marksist düşüncelere de verilebilecek en iyi örneklerden biridir. Oysa "bütün ülkeler" için temel önemde genellemeler yapan bu temel marksist düşünceler, işçi sınıfının öncü komünist partisini inşa etmeye yönelik her ciddi girişim ve çabanın "eylem kılavuzu" olmak durumundadır. Girişilen çabanın komünist sınıf niteliğinin olmazsa olmaz koşuludur bu.

Aktardığımız pasajın "bütün ülkeler" için yaptığı temel önemde genellemeleri bir yana bırakalım ve "Rusya'ya özgü" olana, bu ülkenin o güne kadarki pratiğinden çıkan sonuçlara, yeniden ve daha yakından bakalım: Rusya'da teorik olarak "çoktan" açıklanan görev, pratikte "ancak şimdi" (1900 sonu) yeni yeni meydana gelmektedir. Fakat "bu son derece zor bir süreç" olduğu içindir ki "sürece çeşitli yalpalamalar ve kuşkuların eşlik etmesinde şaşılacak bir şey yoktur". Sözkonusu "zorlu sürecin" bir yandan halkçı akıma "işçi sınıfı dogması" üzerine kolay konuşma imkanı verirken, öte yandan marksist hareket saflarında işçi sınıfının devrimci misyonuna ve önderlik kapasitesine açık bir inançsızlık yarattığını, bunun ekonomist akım şahsında belirgin bir ifade kazandığını biliyoruz.

Fakat bu sonuç gerçekten sadece "Rusya'ya özgü" müdür? Bu zorlu sürecin kısa dönemde ve kolay sonuç vermemesi yalnızca Rusya'da mı "çeşitli yalpalamalar ve kuşkular"ın doğmasına neden olmuştur? Bizim halkçı demokratlarımızın işçi sınıfı hakkında derin sonuçlara konu ettikleri Türkiye'nin "son 25 yılı" bunun hiç de böyle olmadığını göstermektedir. Onların bu "25 yıl" üzerinden çıkardıkları uç sonuçlar bir yana, '87 sonrasında sınıf hareketiyle semt katmanları arasında ara akımlar şahsında yaşanan gel-gitler bunun aynı zamanda bize özgü (gerçekte bir çok ülkeye özgü) bir durum olduğunu göstermektedir.

Fakat sosyalizmle sınıf hareketinin birleşmesi tarihsel süreci açısından bir de

gerçekten bize özgü olan bazı tarihi gerçekler vardır. Nedir bunlar?

Yüzyıllık geçmişine rağmen esas gövdesi ve sanayi işçisi çekirdeği bakımından hayli genç sayılması gereken bir işçi sınıfımız olduğu bilinmektedir. Bu Türkiye işçi hareketinin de henüz hayli yeni olduğu anlamına gelir. İşçi sınıfının sanayileşme eksenine dayalı esas oluşumu 50'li yılları izler. Bu modern sınıfsal oluşumun mücadele sahnesine "sınıf hareketi" olarak yansıması ise çok gecikmeden bunu izler. '60'lı yılların başından itibaren iktisadi ve demokratik haklar mücadeleleri ekseninde bir sınıf hareketi sahnede kendini gösterir ve ülke yaşamımızın bu yeni olgusu kendini toplumsal düzeyde duyurur.

Aynı yıllar sosyalist olmak iddiasındaki yeni sol akımların da şekillendikleri yıllardır. İki ana akımdan MDD'nin teoride ve pratikte işçi sınıfından uzaklığını, TİP'in ise sendikalizme dayalı bir liberal işçi politikacılığını aşamayan gerçekliklerini biliyoruz. Türkiye'nin modern devrimci hareketi '71 çıkışıyla siyaset sahnesine çıktı; bu çıkışı temsil eden akımların ise, sınıfa sosyalizm bilinci götürmek şurda kalsın, işçi sınıfının 15-16 Haziran çıkışını izleyen bir evrede sınıf dışı devrimciliği teori düzeyine çıkardıklarını da biliyoruz.

Bu bizi '74'ü izleyen yeni oluşumlar dönemine getiriyor. Bu dönemde, orta sınıf aydınlarına ve sol sendika bürokrasisine dayalı revizyonist akımlar DİSK şahsında sınıf hareketinin ileri kesimlerini kendi kontrollerine aldılar ve CHP şahsında burjuva reformizminin yedeğine verdiler. Yaptıkları sınıf ile sosyalizmin birleştirilmesi değil, tam tersine, bunun olanaklarının tahrip edilmesiydi. Onların sosyalizmi burjuva sosyalizmiydi; sonuçta işçi sınıfı hareketinin bir başka koldan düzen sınırları içine hapsedilmesi anlamına geliyor, bu işlevi görüyordu. Yakın tarihimizin sınıf hareketi cephesinden sosyalizm ile birleştirmeye en uygun olan bu kesiti, böylece burjuva sosyalist akımlar tarafından heba edildi.

Peki ya aynı dönemde yeniden şekillenen devrimci siyasal akımların durumu neydi? Bunlar sosyalizm ile sınıf hareketinin tarihsel birliğini gerçekleştirmek doğrultusunda ne yaptılar? Tek kelimeyle, hiçbir şey! Her şey bir yana, bu sorunun, bu tarihsel görevin farkında bile değillerdi. Bunu, "parti sosyalizm ile sınıf hareketinin birliğidir" temel marksist formülü bile bilmiyorlardı anlamında söylemiyoruz. Hayır, hiç değilse bazı akımlar (Kurtuluş, TDKP, TKEP vb.) "geçmişin eleştirisi" sayesinde bu formülü benimsemeye ve yinelemeye başlamışlardı. Fakat bu nihayetinde kitaplarda rastladıkları kuru bir formüldü; oysa bu formülü yeni yeni keşfettikleri bir sırada birer kocaman küçük-burjuva gövdeye kavuşmuşlardı bile. Yani sosyalizm ile sınıf hareketinin birliği temelinde bir şekillenmeyi düşünmeye vakit bile kalmadan, kendileri devrimci-demokrasiyle küçük-burjuva hareketin birleşmesinin birer canlı örneği haline gelmişlerdi. Gerçek ideolojik kavrayışlarını ve pratik yönelimlerini bu maddi gerçeklik belirliyordu. Ve bu katı sosyal-siyasal gerçeklik karşısında, marksist kitaplarda rastladıkları ve tekrarladıkları kuru bir formülün ne hükmü olabilirdi ki?

Sonucu biliyoruz. Sınıf hareketinin gerçek varlığı ve elbetteki bir ölçüde politik anlamı, dönemin sonunda ve olayların basıncıyla nihayet farkedildi (ki bu bile yalnızca halkçı hareketin bazı akımları için sözkonusuydu). Fakat küçük-burjuva demokratik hareket ekseninde şekillenmiş ve oturmuş bir ideolojik ve örgütsel kimliğin yarattığı sorunlar bir yana, çok geçmeden süreç faşist askeri darbeyle kesintiye uğradı.

Ve nihayet yeni döneme, '87 yılındaki yeniden toparlanma çabalarıyla başlayan ve halen içinde bulunduğumuz döneme geliyoruz. Başlangıcı EKİM şahsında komünist hareketin ortaya çıkışına da tanıklık eden bu dönemin, tartışmakta olduğumuz sorun açısından gerçekten dikkate değer bazı yönleri var. Temel sorunlar üzerinden geçmişi sorgulayan, eleştiren ve aşan bir komünist hareketin ortaya çıkışı gibi başlı başına önemli bir gelişmeyi bir yana koyuyoruz. Zira burada geleneksel sol hareketin sınıf hareketi karşısındaki konumunun tarihsel evrimiyle ilgiliyiz.

Bu açıdan bakıldığında, yeni dönemde yeni bazı tutum ve davranışların hiç değilse

bir süre için kendini gösterdiği bir gerçektir. 12 Eylül küçük-burjuva dalganın besleyip büyüttüğü küçük-burjuva devrimciliğinin ağır ve kolay bir yenilgi yaşamasına sahne oldu. Bu kaçınılmaz bazı sorgulamalar için zaten uygun bir zemin demekti. Pratikten bu öğrenmenin kavrayışta bazı ilerlemeler yaratması kaçınılmazdı. Bu bir başka "pratik" etkenin olumlu basıncıyla birleşti. Herşeye rağmen devrimci kimliği koruyan ve yeniden toparlanma çabası içine girenler, bu çabaya giriştikleri bir evrede eski sosyal tabanlarının aşırı hareketsizliği ve yıldan yıla büyüyen bir işçi hareketi gerçekliğiyle yüzyüze kaldılar. Yenilginin düşünsel plandaki uyarıcı etkileri ile bu yeni maddi olgu üst üste binince, belki de ilk kez olarak işçi sınıfı, onunla birlikte ise partiyi sosyalizm ile işçi hareketinin birliği olarak ele alan temel marksist düşünce, kendileri için daha somut ve pratik bir anlam ifade etmeye başladı. Nitekim bu yalnızca bir pratik "sınıf yönelimi" formülasyonu ve bu doğrultuda belli çabalara yol açmakla kalmadı. Yanısıra, parti sorununda da, partiyi sosyalizmle sınıf hareketinin birliği olarak ele alan formülasyonların önplana çıkarılmasına ve vurgulanmasına yolaçtı.

Fakat bu akımların geçmişte küçük-burjuva demokratik hareket içinde ve ekseninde oluşmuş temel ideolojik ve örgütsel kimliklerini sürdürmelerinden gelen esasa ilişkin zayıflık ve tutarsızlıkları, onların sınıf yönelimlerinin sınırlarını ve içeriğini de doğal olarak yansıtıyordu. Öte yandan, bir yenilgi döneminden yeni çıkılıyordu. Sınıf hareketine az-çok ciddi bir müdahaleye pratik yönden de hazırlıklı değillerdi ve sınıf hareketinin politizasyondan henüz hayli uzak geri düzeyi, bazı ilk mevziler kazanmalarını bile bir hayli güçleştiriyordu. Yapısal zaaflar ve pratikte sonuç alamamanın yarattığı umutsuzluk bir de sınıf hareketinin '91 yılı başında yaşadığı kırılma ve gerilemeyle de birleşince, "zorlu süreç" sonuçlarını göstermeye başladı. Daha önce sınıf hareketindeki gelişme dalgasının etkisi altında halkçı argümanlarını utangaçca da olsa belli bir marksist söylemle değiştirmeye çalışanlar, sınıf hareketine karşı da yeniden "kuşku ve yalpalamalar" içine düştüler. Dahası, çok geçmeden "işçiciliği" hararetle yermeye başladılar. Daha sonra Gazi direnişinden alınan moral ve maddi güçle geçmiş düşünce ve davranış tarzlarına yeniden döndüklerini ise biliyoruz.

Sınıf hareketi açısından önemle altı çizilmesi gereken tek farklı davranış TDKP'den geldi. Küçük-burjuva bir sosyal tabanda edindiği radikalizmini yenilgi döneminde büyük ölçüde tüketen ve EKİM'in yaşadığı kopmayla ileriye dönük bir değişim imkanını tümden yitiren bu hareket, geleneksel akımlar içinde '87 sonrası "sınıf yönelimi"ni kalıcılaştıran tek hareket oldu. Sınıf hareketinin geriliğini bir politika düzeyine çıkararak ve bu sayede alt kademe sendika bürokrasisinin bazı unsurlarıyla ilişkilerini geliştirme olanağı bularak bu alanda bazı mevziler kazandı. Türkiye'de, gerek '60'lı yıllarda TİP şahsında ve gerekse '70'li yıllarda TİP-TKP şahsında, liberal sol işçi politikacılığı, solcu sendika bürokrasisinden de güç alarak, sınıf hareketi içinde kendine hep belli bir yer bulabilmiştir. Yeni dönemde bu yeri önce TDKP, şimdi ise onun yerini alan EP tutmaya çalışıyor. Eğer tuttukları mevzileri korumayı başarırlarsa, işçi sınıfı hareketi, içinde bulunduğumuz bu yeni dönemde onlar şahsında reformist kanalını bir kez daha bulmuş demektir.

Son 30 yıl içinde sosyalizm adına ortaya çıkan akımlar ile sınıf hareketinin ilişki sürecinin tablosu özetle budur. Bu tablodan çıkan kısa sonuç ise şudur: Son 30 yıl içinde devrimci konumdaki küçük-burjuva sosyalizmi sınıf hareketinin uzağında kalmış, reformist konumdaki burjuva sosyalizmi ise onu sendikalizmin ve reformizmin düzen içi sınırlarına hapsetmiştir.

İlk kez EKİM şahsındadır ki, teori, program, taktik ve örgüt cephesinde Marksizm-Leninizmi temsil eden bir akım, bu konumunun doğal bir gereği olarak, sosyalizm ile sınıf hareketinin örgütlü birliğini temsil edecek bir parti inşa sürecini esas almış, bu çerçevede sınıf hareketine sistematik bir devrimci müdahaleyi önüne temel bir görev olarak koymuş ve bunda ısrar gücü gösterebilmiştir.

EKİM

Kitle çalışması ve önderlik sorunları

Lenin "*Nereden Başlamalı?*" başlıklı makalesinde, komünist hareketin "*başlıca ve sürekli görevi olan, ilkelere sadık, sistematik, çok yönlü siyasal propaganda ve ajitasyon*" görevlerinin altını çizer ve ihtiyaçları olan örgütü "*pratikte her protesto hareketini, her isyanı desteklemeye hazır ve bunu kesin mücadele için uygun savaş güçlerini oluşturma ve güçlendirmede kullanılacak bir örgüt*" olarak tanımlar. Bu makalede Rusya'da komünist hareketin özgül gelişme süreçleri ve bunun öne çıkardığı ivedi ihtiyaçlar (örneğin hareketin birbirinden kopuk, dağınık kesimlerini merkezi bir devrimci çizgide birleştirecek bir siyasal yayın organı) da vurgulanmakla birlikte, özünde ortaya konulan yaklaşım, komünist bir partinin sahip olması gereken temel niteliklerle ilgilidir. Kitlelere doğru bir devrimci çizgide siyasal önderlik etmek, kitle hareketini yönlendirme yeteneğine sahip olmak!

Dikkat edilirse, burada önderlik niteliği ile ilgili olarak vurgulanan, partinin binleri örgütlemeyi, onbinleri, yüzbinleri peşinden sürüklemeyi şimdiden başarması vb. değildir. Lenin'den yeniden aktarırsak; "*pratikte her protesto hareketini, her isyanı desteklemeye hazır ve bunu kesin mücadele için uygun savaş güçlerini oluşturma ve güçlendirmede kullanacak bir örgüt*". Buradaki vurgu öncelikle, niceliğe değil niteliğedir. 3. Genel Konferansımızın açılış konuşmasında yapılan değerlendirme bu açıdan yol göstericidir:

"*Lenin, parti bilinçli bir örgütlü azınlıktır, diyor. Sınıf bilincine sahip olan, gündemdeki her politik soruna doğru yanıt verebilen ve nihayet kitlelere önderlik etme kapasitesi gösterebilen her örgüt, adını ne koyarsanız koyun, gerçekte partidir, der. Biz genelde bir sınıf bilincine sahibiz; ve bu temelde, ideolojik çizgi sorunudur ve elbette bir siyasal parti olabilmenin en temel, yani olmazsa olmaz koşuludur. Pratik politika alanında ciddi yetersizliklerimize rağmen, toplum gündemine giren çeşitli politik sorunlara doğru yanıtlar da verebiliyoruz. Ama bundan gerekli pratik sonuçlar süzüp, etkili bir örgütsel faaliyetle kitlelerin önünü düşmeyi henüz başaramıyoruz. Biz henüz kitlelerin gerçek öncüsü değiliz, bu anlamda*". Bu açıdan hareketin o günkü genel durumu ise şu şekilde değerlendirilmiştir: "*Şimdilik yalnızca bu mücadeleleri propaganda ve ajitasyonumuzla etkilemeye çabalıyoruz. Dışardan, yandan, kıyıdan, arada içine de sızarak...*"

Bugün geriye dönüp 3. Genel Konferans sonrası sürece baktığımızda, bu alanda mesafe aldığımızı, gerek pratik politika, gerek içerden müdahale, gerekse de kitlelere önderlik açısından ileri ve örnek adımlar atmaya başladığımızı görüyoruz. SSK Kurultayı'na müdahalemiz, çeşitli işçi direnişlerine müdahalemiz, zindan direnişi dönemindeki Cumartesi Anneleri eylemi, ilk akla gelen örneklerdir. Burada şunu da ekleyelim. Düşmanın saldırıları ('95 ve '96 operasyonları) sonucunda önemli güç kayıplarına maruz kaldığımız bir dönemde, her iki alan üzerinden de politik-örgütsel çalışmanın kesintisiz sürdürülmesi ve yanısıra atılan bu ileri adımlar, daha özel bir anlam kazanmaktadır. Alınan mesafe ve kazanımlar sadece bunlarla da sınırlı değildir. Faaliyetin fabrika zeminine oturmaya başlaması, bültenler, broşürler vb. yerel ve özgül araçların daha etkin devreye sokulması, kitle ve sınıf dışılığın kırılmaya başlanması, belirtilmesi gereken diğer kazanımlardır.

Hareketimizin kendi ideolojik-politik çizgisinin, devrimci sınıf kimliğinin taşıyıcısı kadrolarıyla buluşmaya, onları şekillendirmeye başlaması planında da niteliksel anlamda önemli bir gelişme içinde olduğu söylenebilir. Hiç kuşkusuz bu gelişme sınıf çalışması alanında katedilen mesafeden, burada yaratılan birikim ve kazanımlardan bağımsız olarak kavranamaz. Ve yine kuşku yok ki, kadro planındaki bu kazanımlar, önümüzdeki sürecin seyrinin nasıl gelişeceği konusunda özel bir anlam ifade etmektedir; en başta da EKİM'in

kendi çizgisinin geleceğini güvence altına alması açısından. Yani bir yola girilmiştir ve bu yolda ilerlenmektedir. Partinin kuruluşu sorunu da bu çerçevede güncelleşmiştir. Yaşanan süreç bunu olumlu anlamda netleştirmiştir.

Ama parti niteliğini kazanmak açısından hala gözetilmesi gereken, sadece bu açıdan alınan mesafenin kendi içindeki başarısı ve gelecek açısından taşıdığı anlam olamaz. Parti niteliği, bir somutluğun gerçek ifadesi olmak, ivedilikle ete-tırnağa bürünmek durumundadır. Bu açıdan gözetilmesi gereken, çok yönlü, kapsamlı, kuşatıcı, sarsıcı ve mutlaka sonuç alıcı, yani komple bir çalışma tarzını, başta fabrika zemini üzerinde olmak üzere, sınıf içinde hayata geçirmektir. Bu alandaki eksiklikleri gidermek, bu çalışma tarzını oturtmayı başarmaktır. Kadrolar süreçte tayin edicidir; ama kadroların tayin ediciliği, bu nitelikte bir çalışmanın yukardan aşağıya kollektif bir tarzda örgütlenip örgütlenememesi alanında kendisini ortaya koyacaktır. Kadroların mevcut niteliğinin ve niceliğinin daha da gelişmesi bu yoldan sağlanacaktır. Süreçte alınan mesafeyi ve zorlanmaları, kazanımları ve yetersizlikleri bu eksen üzerinden değerlendirmemiz gerekir.

Yarınki patlamaları kucaklamaya bugünden hazırlanmalıyız

Bu noktada dönüp sınıf ve kitle çalışması, politik müdahale ve kitlelere önderlik alanındaki aksayan yönlerimize, yetersizliklerimize bakmak durumundayız. Parti iddiamızın zemini olan gelişmeyi, gücümüzü, kazanımlarımızı ve imkanlarımızı mutlaka görmeliyiz. Ama bunu yetersizliklerimizi gözardı etmenin değil, ivedilikle aşmanın bir dayanağı haline getirerek yapmalıyız.

Sınıf hareketindeki yerel gelişmelere (direnişler, protesto eylemleri) politik-örgütsel müdahale konusunda reflekslerimizin gelişmesi, geçmişte olduğu gibi duyarsız kalınmaması, bu dönemin bir kazanımıdır. Bununla birlikte, bu müdahale sonuçları itibarıyla iki farklı durumu ifade edebilir. Birincisi, politik-örgütsel müdahale çabasına rağmen, müdahaledeki ve ön hazırlık sürecindeki yetersizliklerin bir sonucu olarak, eyleme önderlik edememek, onun peşinden sürüklenmek ve bu müdahaleyi somut kazanımlarla birleştirememektir. İkincisi, kitlelere yol göstermeyi, yönlendirmeyi, eyleme önderlik etmeyi başarmak ve bunu "gelecekteki kesin mücadele için uygun savaş güçlerini oluşturma ve güçlendirmede kullanmak" anlamında somut politik-örgütsel kazanımlarla birleştirmektir. Biz halen birinciden ikinciye geçiş sürecinin sorunlarını yaşıyoruz.

Yanısıra, kendi dinamikleri üzerinden ortaya çıkmış bir hareketliliğe, eylemliliğe müdahale, bizim görevlerimizden sadece biridir. Diğer bir asli görevimiz, hedef seçtiğimiz, mevzilendiğimiz, güçlerimizi yoğunlaştırdığımız alanlarda, başta seçilmiş fabrikalar ve işçi semtleri olmak üzere, yarınki yükselişe hazırlanmak ve onu bizzat hazırlamaktır. Bu alandaki çalışma, kendiliğinden bir yükselişe müdahaleden farklıdır. İğneyle kuyu kazma sabrıyla ilerleyerek başarıyı ilmik ilmik ören azimli bir çalışmayı gerektirir. Burada her türlü kolaycılık, kısa sürede soluğun tükenmesine yol açar.

Sınıf hareketindeki, özellikle onun belli sektör ve kesimlerinde yaşanan "durgunluğun", bu alandaki çalışmada önümüze ek zorluklar çıkardığı doğrudur. Ama zaten komünist önderliğin, sınıf devrimcilerinin asli görevi, "durgunluk" dönemi içinde yükselişe hazırlanmak ve tabi ki hareketi politik bakımdan kuşatma, etkileme, yönlendirme, ileri kesimlerini örgütleme süreci içinde yarınki yükselişin mimarlarından biri haline gelmeyi başarmaktır. Yine Lenin'den bir aktarma yapacak olursak; "*değişik koşulları ve dönem farkını gerekçe olarak göstermek gülünçtür: bir savaş örgütünün kurulması ve politik ajitasyonun sürdürülmesi, 'devrimci ruhun zayıflamasını' hiç gözönüne almaksızın, 'sakin ve barışçı' her koşulda ve her dönemde esastır. Ayrıca, esas olarak böyle dönemlerde ve böyle koşullarda bu tür bir çalışma özellikle gereklidir; çünkü patlama ve ayaklanma zamanlarında örgütün kurulması çok geç olacaktır. Parti, böyle anlarda eylemi sürdürebilmek için hazır durumda olmak zorundadır*". Lenin'in bu sözleri sınıf hareketinin "durgun" sektörleri olan büyük işletmelerdeki çalışmanın taşıdığı önemi ve bu çerçevedeki görevlerimizi ortaya koymaktadır. Büyük işletmelerde örgütlenmiş sanayi

proletaryası, işçi sınıfının politik etki, önderlik yeteneği ve sermaye iktidarına vuruş gücü açısından yarın en ileriye çıkacak, başı çekecek olan kesimleridir. 1987-90 sürecinde ve sonrasında hareketin bu kesimlerden sınıfın geneline dalga dalga yayılması ve genel planda sarsıcı politik etkisi bunun bir göstergesi olmuştur. Bu yüzden bu alanlarda bugünden mevzilenmek ve dipten dipe çalışmayı geliştirmek bütün önemini korumaktadır. Bugün Türkiye'de sınıf hareketindeki "durgunluğun", devrimci politik mecraya sıçramayı başaramamanın, yani önderlik alanındaki boşluğun kaçınılmaz sonuçları olarak yaşandığı, bununla birlikte sınıf hareketinin içten içe kaynadığı, kısmi, mevzi çatışmalar vb. süreci yaşadığı ve yeni patlamalara gebe olduğu da açıktır.

Çalışmada bütünlüğü ve çok yönlülüğü gözetmeliyiz

3. Genel Konferans sonrası dönemde, sınıf ve kitle çalışması alanında hareketimizin pratik sürecine baktığımızda, (bu açıdan MYO'ya bir çok deneyim yansımış ve çok sayıda yol gösterici değerlendirme yazısı yer almıştır), işin esasında komple bir çalışmayı örgütlemek noktasında zorlandığımızı ve sorunun gelip burada düğümlendiğini görüyoruz. Polisan, İpragaz, DYO, Çukobirlik, Altaş, Küçükçekmece ve diğer bir çok deneyim bunu göstermektedir. Komple, yani çok yönlü, kapsayıcı, kuşatıcı, sarsıcı ve sonuç alıcı bir politik-örgütsel çalışma tarzı! Bu başarılamadığı ölçüde, zincir şu ya da bu halkasından zayıflamakta ya da kopmakta, müdahalenin belirli bir yönünden elde edilen kazanımlar da yüzeysel ve geçici olabilmektedir. Hedef çalışma alanlarında derinleşme, kökleşme, mevcut kazanımların kalıcı mevzilere dönüşmesi, bu mevzilerin sıçrama tahtaları haline gelebilmesi ve yeni bir geleneğin pratikte adım adım örülmesi süreci sekteye uğrayabilmektedir.

Komple bir çalışma tarzının hayata geçirilmesinden ne anlaşılması gerektiğini belli genellemeler çerçevesinde ifade etmeye çalışalım. Bu genellemeler pratik çalışmanın MYO'ya yansıyan deneyimleri ve buna dönük değerlendirmeler üzerinden yapılmaya çalışılmıştır. Bunların tek tek daha somut olarak kavranması, MYO'da yer alan bu deneyim ve değerlendirmelerle birlikte düşünüldüğünde mümkün olacaktır:

Temel siyasal görevler-güncel acil özgül yerel sorunlar ilişkisi; dışardan müdahale-içeriden müdahale ilişkisi; propaganda-örgütlenme ilişkisi; kitle çalışması-sınıf içinde kadrolaşma ilişkisi; politik etkide yaygınlık-örgütsel gelişmede derinlik kazanma ilişkisi; ideolojik eğitim-politik/askeri/örgütsel eğitim ilişkisi; merkezi-yerel araçlar ilişkisi; sınıf kimliği-örgüt kimliği ilişkisi; eyleme hazırlık-eyleme müdahale-eyleme önderlik ilişkisi; direniş dönemi-direniş sonrası dönem ilişkisi; hareketlilik dönemi-durgunluk dönemi ilişkisi; açık alan-örgüt alanı ilişkisi; illegal örgütlenme-legal-yarı legal imkanlardan yararlanma ilişkisi; fabrika çalışması-sendika/dernek/semt çalışması ilişkisi; yerel direniş-sınıf dayanışması-genel direniş ilişkisi vb...

Tüm bu açılardan karşılıklı olarak birbirini gözeten, besleyen, tamamlayan, zincirin her bir halkasını bilinçli olarak ören, bu alanlarda boşluk bırakmayan, ama yerinde ve zamanında öne çıkan tayin edici halkalardan yüklenmekte de ustalaşan bir çalışma tarzının, bütünlüklü komple bir faaliyetin örgütlenmesi ve sürekliliğinin sağlanmasıdır temel bir sorunumuzdur.

Bunun hayata geçirilmesi öncelikle güçlerimizi, faaliyetimizi yoğunlaştırdığımız ve hedef seçtiğimiz belli alanlarda (fabrika ve işçi semtleri) başarılacaktır. Partileşme görevleri açısından bu, öncelikle çalışma tarzı anlamında bir niteliği yaratma, oturtma sorunudur. Bu nicel olarak da daha kapsamlı bir gelişmenin ve sıçramanın yolunu açacaktır. Bu niteliğin kazanılmasıve bu çalışma tarzının oturtulmasının bugünden yarına hemen başarılabilecek bir iş olmadığı açıktır. Bu konuda yarın geri tepebilecek olan bir hayalcilik içinde olmamalıyız. Ama bu niteliğin kazanılmasının "olağan" bir çalışma temposu, "olağan" bir gelişme seyri ile gerçekleşmeyeceği de yeterince açıktır. Bu konuda, mevcut yetersizliklerin üzerini örtebilecek kolaycı bir bakışaçısının tuzağına düşmememiz gerekir. Önemli olan pratikteki her gelişmenin, yarınki sıçramanın zemini olacak adımlar haline getirilebilmesidir. Atılan

adımların, komple bir çalışmanın hayata geçirilmesi, oturtulması açısından istikrarlı bir gelişmenin ifadesi ve güvencesi haline dönüştürülebilmesidir. Bu açıdan artık yolun açılması, sınıf hareketiyle komünist hareketin birleşmesi doğrultusunda gelecekteki gelişme ve sıçramanın bu anlamda güvence altına alınmasıdır. Bugünden atılan her adımda, sınıf kitleleri, fabrikalar içindeki her soluk alış verişimizde, her iki alan güçleri üzerinden komple ve birbirini bütünleyen bir çalışma tarzının ihtiyaçlarını gözetmek ve karşılamak... Adım adım bunu örmek, örgütlerin ve tek tek kadroların pratiğinde içselleştirmek ve bunun niteliğini geliştirmek... Kilitlenmemiz gereken hedef budur.

Yukarda komple olarak tanımladığımız bir çalışma tarzını geliştirmenin ve oturtmanın tayin edici önemini vurguladık. Bu yerel örgütlerin ve kadroların, politik-örgütsel çalışmanın değişik ihtiyaçlarını bir bütünlük içinde gözetmek, güçleri buna uygun mevzilendirip seferber etmek, süreci buna uygun planlamak, ihtiyaçları tespit etmek, araçlarını devreye sokmak, elimizin altındaki bütün imkanlardan bu eksende yararlanmayı başarmak demektir.

Bu çerçevede daha önce çeşitli vesilerle ele alınmış tek tek sorun ve görevler üzerinde ayrıntılı olarak durmayacağız. Bazı önemli noktaları vurgulamakla yetineceğiz.

Etkin ve sonuç alıcı bir siyasal çalışma

Partileşme sürecinde pratik cephede tayin edici halkalardan birisi ve en önemlisi, siyasal çalışmanın etkisini, niteliğini ve kapsamını geliştirmektir. Kitlelere siyasal önderlik edebilmenin, kitle hareketini doğru devrimci bir çizgide yönlendirebilmenin yolu, etkili bir siyasal çalışmanın örgütlenebilmesi ile açılabilir. Etkili ve sonuç alıcı bir siyasal çalışma, bunun ilkeli, çok yönlü, sistemli, planlı bir tarzda örgütlenebilmesi ve sürekliliğinin sağlanabilmesi demektir. Tüm bunlarla birlikte anlaşılmak kaydıyla, siyasal çalışmanın merkezi bir çizgide yürütülmesi, merkezi niteliğinin güçlendirilmesi, yerel çalışmanın, yerel araçların, taktik esnekliğin, özgül müdahalenin, bunun bir uzantısı, tamamlayıcısı ve destek gücü haline getirilmesi, tüm bunlar partileşme sürecinde belirleyici bir önem taşımaktadır.

Yerel örgütler ve kadrolar olarak, merkezi bir siyasal çizgide, temel siyasal görevler, dönemin öne çıkan görevleri ve yanısıra yerel, özgül gelişmeler üzerinden etkili bir siyasal müdahaleyi örgütlemeyi başarabilmek, buna istikrar kazandırmak sorunuyla karşı karşıyayız. Bu açıktır ki, çok sayıda yerel bildiri ya da bülten çıkarılarak bunun dağıtımını örgütlenmesinden ya da birebir ilişkiler üzerinden sözlü propaganda-ajitasyon faaliyetinde eski tutukluğun aşılmasından öte bir anlam taşır. Yerel örgütlerin ve kadroların, merkezi bir çizgide ve belirlenmiş görevler doğrultusunda etkili bir siyasal müdahaleye önderlik etmekte, elinin altındaki güçleri bu açıdan eğitip donatmakta ve seferber etmekte profesyonelleşmesi demektir. Temel siyasal görevler üzerinden müdahaleye istikrar ve hız kazandırmak, ani gelişmeler karşısında ivedilikle etkin tutum alabilmek, dönemin öne çıkan görevleri üzerinden kampanyalar vb. örgütleyerek müdahaleyi yoğunlaştırmak, güç ve imkanları azami şekilde seferber etmek ve örgütlemek demektir. Bu, "pratikte her bir protesto hareketini, her isyanı desteklemeye hazır olmak" açısından, örgütü hem yeni güçlerle geliştirmek hem de her bileşenini (yerel örgütler, fabrika birimleri, tek tek kadrolar, sempatizanlar çevre ilişkileri ve örgütlenmeleri vb.) gitgide kendine yeterli hale getirmek anlamında sürecin önünü açmak ve adımları hızlandırmak demektir. Örgütün siyasal önderlik yeteneğini yukarda aşağıya doğru yaygınlaştırmak, bu açıdan ustalığı ve inisiyatifi örgütün bütün bileşenleri nezdinde geliştirmek demektir. Hedef çalışma alanlarında derinleşmenin, kökleşmenin ve yaygınlaşma anlamında nicel büyümenin ve sıçramanın yolu bu şekilde açılacaktır.

Bu alandaki yetersizliklerimiz, kendisini MYO ve PYO'nun kitle çalışmasında daha etkili bir politik silah haline getirilmesi ve daha yaygın kullanılması alanlarında da yansıtmaktadır. Politik çalışmanın merkezi bir çizgide geliştirilmesi, merkezi niteliğinin güçlendirilmesi tayin edici önemde ise, bu açıdan bu araçların yeterince etkin kullanılamaması sorununu özellikle vurgulamak

gerekir.

Politik çalışmanın merkezi bir çizgide geliştirilmesi, merkezi niteliğinin güçlendirilmesi açısından vurgulanması gereken bir diğer yön de, çeşitli alan ve organlardaki örgüt güçlerinin, genel ve yerel gelişmeler ve görevler karşısında (sürecin kendi özgüllüğünü, taktik esnekliği ihmal etmeksizin) pratik politikada genel bir ortak hattı izleyebilme yeteneklerini geliştirebilmeleridir. Örneğin, sendikalar içinde çalışma, alt kademe sendikacıların gerici etkinliğine karşı mücadele konusunda perspektiflerimiz, eğer kendisini "sol sekter"ya da "sağ uzlaşmacı" bir pratik olarak üretebiliyorsa, ya da doğru pratik politikalar kısmi ve yerel örnekler olarak kalıp tüm hareket nezdinde genelleşemiyorsa, bu, politik çalışmanın merkezi bir çizgide geliştirilmesi alanında önemli aksamalar olduğu gösterir. Bunu yaşanan bir durumu ifade etmek için değil, vurgulanan noktanın kavranabilmesi açısından örnekliyoruz.

Pratik politikada, merkezi politikaların özgülleştirilmesinde ustalaşmak, hiç kuşku yok ki politik-örgütsel çalışmanın deneyimleri üzerinden, dolayısıyla hatalar yaparak ve hatalardan öğrenerek gerçekleşecektir. Ama partiye giden yol, el yordamıyla, ağır aksak ve bir adım ileri iki adım geri ilerlenen bir yol değildir. Adımların hızlandırılmasını, sürecin bilinçli olarak örülmesini gerektirir.

Burada hareketin politik perspektiflerinin, taktik tutumlarının özümsenmesi, dönemsel ve güncel gelişmelerden hareketle zenginleştirilmesi ve bunlar üzerinden pratik çalışma içindeki tüm güçlerimizin eğitilmesi noktasında, yerel örgütlere ve kadrolarımıza önemli sorumluluklar düşmektedir. Yanısıra politik-örgütsel çalışmanın deneyimlerini düzenli olarak MYO'ya yansıtmak ve bu deneyimlerden yararlanmak, ondan gerekli genel ve özgül sonuçları çıkartmaya tüm örgüt güçleri olarak özel bir önem vermek gerekmektedir. Çevre tarzını aşıp parti tarzına geçmek için bunlar olmazsa olmaz önemde görülmelidir.

Örgüt çeperinin örgütlü seferberliği

Kitle içindeki komünist çalışmanın başarısının önemli unsurlarından biri de, çevre ilişkilerinin örgütlenmesi ve başta kendi alanları olmak üzere siyasal bakımdan harekete geçirilmesi, örgütün yönlendirmesi altında kitle içindeki çalışmaya doğrudan seferber edilmesidir. Çevre ilişkilerimize, sempatizan ilişkilerimize, kitle içindeki bağlarımıza, siyasal-örgütsel çalışmanın teknik (dağıtım vb.) ya da lojistik (barınma, toplantı mekanı vb.) destek güçleri ya da özel dönemlerdeki kitle eylemlerinin katılımcıları olarak değil, bundan öte, esas olarak kitle içindeki siyasal faaliyetin asli taşıyıcı, yürütücü unsurları, adayları olarak görüp ona uygun bir tarzda yaklaşmamız gerekiyor. Böyle bir yaklaşım tarzı, mevcut ilişkilerin bu ihtiyaçları karşılayacak bir şekilde yürütülmesi, buna uygun örgütlenmesinin önünü açacaktır.

Bizim geçmişten beri zorlandığımız alanlardan biri de budur. Bu sorun öncelikle, nicel bakımdan ne kadar kitle ilişkisine sahip olunduğu ile değil, esas olarak, çalışma tarzıyla, politik önderlik kapasitesiyle, örgütleme ve seferber etme yeteneğiyle ilgili bir sorundur. Örneğin büyük bir kitleyi 1 Mayıs alanına taşımakla övünen devrimci demokrat hareketler, diğer yandan zindan direnişi döneminde bu kitlenin sınırlı bir bölümünü dahi eylemliliklere seferber etmeyi başaramamışlardır. Ya da 5 bin kişiyi bir piknikte biraraya getirebilen bir hareketin, bunun dışında sözkonusu kitleye ve genelde kitle hareketine politik önderlik etmek açısından bir varlık gösterememesi durumu buna bir başka örnektir. Kendi "kitlesini" dahi politik bakımdan seferber edemeyen hareketlerin, ezilen ve sömürülen yığınlara politik önderlik iddiaları havada asılı kalmaya mahkumdur.

Uzunca bir dönem komünistlerin kitlesi, çevre ilişkileri, nicel bakımdan görece dar olabilir (ki devrimci demokrat grupların çalışma alanları, çalışma tarzları, politika tarzları ile komünistlerinki karşılaştırılarak bakıldığında aradaki görece farklılığın bir zayıflığın göstergesi olmadığı da anlaşılabilir). Bizim için kitleselleşmek kendi içinde bir amaç değildir. Öncelikle fabrikalarda kökleşme ve bu temelde sınıf içinde kitleselleşme sorunudur. İkincisi, bu alanda dahi yaygın ama tanımsız, yaygın ama şekilsiz, yaygın ama politik bakımdan geri ya da atıl kalan bir çevre ilişkisi ve kitleselleşme pratiği olamaz bizim tarzımız.

Bugün geçmişe göre sınıf kitleleri içinde

daha yaygın bağlar kurabiliyoruz. Zorlanmayı ilişki kurmakta değil, bu ilişkileri politik bakımdan geliştirmek, dönüştürmek, ileri çıkabilecek unsurlarını örgütleyip kadrolaştırmak alanlarında yaşıyoruz.

Ama tüm bu sayılanlar kendi içinde çözülebilecek sorunlar değildir. Esasında başka bir alandaki zorlanmanın yansımalarıdır. Tabi böyle bir tespit, kitle çalışması, kitle ilişkileri alanında daha çok tek tek kadroların sorumlulukları ile ilgili diğer önemli sorunların gözardı edilmesi, müdahalenin yarına ertelenmesi sonucunu doğurmamalıdır. Ama asıl tayin edici halka, çevre ve kitle ilişkilerimizi politik bakımdan seferber edebilmek, somut görevler doğrultusunda harekete geçirebilmektir. Kitle ve çevre ilişkilerimizi sadece özel gelişmeler sırasında ve belli takvim günleri öncesinde değil, kendi alanına, kendi çevresine dönük olarak sürekli bir politik etkinlik içinde seferber etmeyi başarabildiğimiz noktada, gerek kitleselleşme gerekse de mevcut çevre ve kitle ilişkilerinin eğitilmesi, dönüştürülmesi, örgütlenmesi açısından yukarda sıraladığımız tüm sorunların çözüm kapısını da aralamış olacağız. Bu ancak hedef kitleye dönük politik müdahalenin etkili ve sürekli kılınabilmesiyle, hedef kitlenin bu açıdan kuşatılması ve sarsılması ile mümkündür. Bu alanda yetersizliklerimizi aşamadığımız sürece, kitle ilişkilerimizi siyasal çalışmaya seferber edebilmek, siyasal bakımdan aktif ve etkin hale getirmek çabası da sonuç vermeyecektir.

Yeni güçler kazanma ve kadrolaşma planında sağlıklı bir gelişme sürecinin önünü açacak olan da budur. Çevre ve kitle ilişkileri içinden ileri çıkacak kadro adayları, bizzat bu kitle çalışması içinde önderlik yeteneklerini ortaya koyacak, sınanacak, süzülüp öne çıkacaklardır. Örgüt kendi illegal çekirdeği içine öncelikle bu unsurları aday olarak görecektir. Onların bu yeteneklerini ortaya koyup geliştirmelerinin zemini, bizzat kitle içindeki politik-örgütsel çalışmanın gitgide daha etkin bir unsuru haline gelebilmeleridir. Bunun önü açıldığında, her ilişkimiz, hareketin ihtiyaçları ile kendi yeteneklerinin bileşkesinde uygun bir görev alanı bulacaktır.

Örneğin, iki yıldır ilişki yürüttüğümüz bir işçi taraftarımıza eğer süreç içinde kendi alanında, fabrikasında somut bir çalışma alanı açamamışsak, ilişkimizin temel ayaklarından birini bu çalışmanın görevleri üzerine kuramamışsak, iki yıl sonunda politik-örgütsel bakımdan hala yerinde saydığını, atıl kaldığını, hatta gerilediğini görüp belki de "bu ilişki gelecek vaadetmiyor" sonucuna ulaşacağız. Ya da "iki yıldır ilişki yürütüyoruz, politik-örgütsel bakımdan önemli bir gelişme katetmese de, harekete bağlılık açısından bir kararlılık gösteriyor" diyerek bu yoldaşımızı "örgüt içine" dahil edeceğiz. Ama her iki hareket tarzı da hatalı olacaktır. Bizim öncelikle yapmamız gereken bu yoldaşımızın bulunduğu alanda kitle içinde politik çalışmasının önünü açmak, ona burada yol göstermek, önderlik etmek olmalıdır. Bu yapılmadığı sürece, ne dışarda ne de içerde konumlandırmak esas sorunu çözmek açısından bir açılım sunmayacak, her iki durum da yeni sorunları beraberinde getirecektir. Bir ilişkimizin yeteneklerini daha iyi tanımanın, onun gelişme süreçlerine daha etkin bir müdahalenin ve sonuçta isabetli bir konumlandırmanın asıl zemini, ilişkilerimizi kitle içinde politik çalışmanın aktif unsurları haline getirebilmektir. Yoksa yukardaki sıraladığımız sorunlar, mevcut ilişkilerikendi içinde şu ya da bu şekilde örgütlemek ya da sıfatlandırmak gibi yaklaşımlarla çözülemez.

Burada öne çıkan görevlerden birisi çevre ilişkilerinin ideolojik-politik eğitimi sorunudur. Çevre ilişkilerine dönük ideolojik-politik eğitimi oturtmak ertelenemez bir görevdir. Ama ideolojik-politik eğitim de esas olarak kitle içinde politik çalışmanın zemini üzerinde yürütüldüğünde, günlük hayatın ve mücadelenin pratik sorun ve görevleri ile bağları kurulabildiğinde sonuç alıcı olacaktır.

Vurgulanması gereken, mevcut kitle ilişkilerinin dönüştürülmesi, örgütlenmesi ve daha yaygın kitle bağlarının kurulması alanındaki görevlerin, politik faaliyetin niteliğini, kapsamını ve hızını geliştirmek alanında daha ileri adımların atılarak başarılacak oluşudur. Bu açıdan komple bir çalışma tarzına yönelmek, her türlü çevre ve kitle ilişkisini kendi mevcut konumuna, yeteneklerine, düzeyine uygun düşen bir şekilde politik çalışmaya seferber edebilmek açısından yeni ve çok çeşitli kanalların açılmasını da beraberinde getirecektir. Kitle ilişkilerini daha hızlı geliştirmenin, politik etkiyi yaygınlaştırmanın en etkili yolu budur. Legal ve yarı-legal imkanlardan daha etkin olarak

yararlanan, sadece fabrika ile sınırlı kalmayan ve sendikalar, semtler, dernekler vb. üzerinden de kuşatan bir politik çalışma, böyle bir yönelişle başarılabilir. Böyle bir yöneliş pratik politika, özgül politika alanında eksikliklerimizi açığa çıkartacak ve hızla gidermenin zeminini oluşturacaktır.

Kendi alanına dönük özgül bir politik çalışmaya belirlenmiş hedef ve görevleri doğrultusunda seferber edilmemiş ve bu çalışma içinde örgütlenmemiş tek bir kadro, sempatizan ve çevre ilişkimiz kalmamalıdır. Kadrolarımızın işçi kitleleriyle bağlarını geliştirmek, sosyal-sınıfsal-kültürel bakımdan dönüştürmek sorunlarını da bu yoldan aşabiliriz. Sınıf kitleleriyle sosyal ilişki kurmakta güçlük çeken, dar örgüt ilişkilerinin ötesine gidemeyen sınıf ve kitle dışı kadro tipi artık geride kalmak durumundadır. Ama bunun alternatifi, somut bir çalışma alanına ve görevlerine bağlanmayan, yaygın ama politik bakımdan tanımsız, örgütsel bakımdan şekilsiz ve dağınık ilişkilere sahip olmak da değildir.

Bir fabrikada işyeri komitesi örgütlemek ya da içinde yer almak, bunu işyerindeki sorunlar ve genel direnişin örgütlenmesi zemini üzerine oturtmak, mücadelenin hedef ve görevlerini, taleplerini, araçlarını belirlemek, bu doğrultuda kitle içinde propaganda ve örgütlenme çalışması yürütmek... Mevzilendiğimiz bir fabrikadaki yoldaşımızı ya da ilişkimizi kitle içinde bu tarz çalışmanın içine sokamıyorsak, bunun önünü açamıyorsak, birebir ilişkiler üzerinden burada, ne yaygın kitle ilişkileri kurmanın ne de kurulan ilişkileri geliştirip dönüştürmenin zemini var demektir. Kendi etrafımızda bireysel çabalarla kurduğumuz dar ilişkilerin etrafında dönüp dururuz ve bir süre sonra kitle mücadelesinden ve kitle çalışmasından kopuk boğucu bir ortamda bu ilişkileri de kaybetme akibeti ile karşılaşabiliriz.

Ya da bir işçi-emekçi semtinde çevre ilişkilerimizi o semti hedefleyen politik bir kampanya (örneğin İller İdaresi Yasasına karşı, faşist terör ve baskılara karşı kitlelerin politik duyarlılığını geliştirmeyi ve eylemliliğini yükseltmeyi hedefleyen ya da daha yerel özgül sorunlardan yola çıkan) doğrultusunda harekete geçiremiyorsak, her ilişkinin önüne bu açıdan görevler belirleyip çalışma alanları açamıyorsak, ne mevcut ilişkilerin politikleşip devrimcileşmesi, ne de daha yaygın kitle ilişkilerine ulaşmak mümkün olabilecektir. Dönemin öne çıkan görevleri üzerinden bu tür kampanyalar ya da politik seferberlikler, o semtteki çevre ilişkilerimizin bulunduğu alanlarda (fabrika, sendika, dernek, okul, mahalle vb.) pasif bir politik konumdan çıkartacak, ona günlük çalışmasına yol gösterecek, harekete geçirecektir. Bu henüz ilişkimizin olmadığı alan ve kesimlerle de ilişki kurmanın vesilesi haline gelecektir.

Biz bu tür bir yoğunlaşmış çalışmayı belirli özel dönemlerde asgari bir başarıyla yürütüyoruz ve bunun sonuçlarını da alıyoruz (örneğin, 1 Mayıs ya da seçim dönemi faaliyetleri). Başarmamız gereken, belirli dönemlerle sınırlı olmaktan çıkartarak buna bir süreklilik kazandırabilmek, kapsamını ve niteliğini geliştirebilmektir.

Parti, sadece kendi örgütlerini ve kadrolarını değil, onlar üzerinden çevre ilişkilerini ve dar anlamda kitlesini belirlenmiş merkezi politik görevler doğrultusunda harekete geçirebilen, uygun biçimler altında örgütleyebilen ve bunu sürekli daha geniş yığınlara ulaşmanın, daha yaygın kitle bağları kurmanın, devrimci politik etkiyi dalga dalga yaygınlaştırmanın bir kaldıracı olarak kullanabilen bir önderlik düzeyi ve yeteneği kazanmak demektir.



EKİM Yurtdışı Örgütü Temsilciler Konferansı Tutanakları (Nisan '96)

Sınıf esasına dayalı yurtdışı çalışması

MK Temsilcisi: "Siyasal çalışmanın sorunları" tartışmasından çıkan önemli sonuçlar vardır. Tartışmalarımızda ortaya çıkan önemli sonuçlardan birisi şudur. Bundan sonra yurtdışındaki çalışmamızın eksenini değiştireceğiz. "Sınıfa karşı sınıf" eksenine, temel sınıf ilişkileri eksenine oturan bir siyasal çalışma yürüteceğiz.

Biz bugüne kadar daha çok şekilsiz yığınlara hitap ediyorduk. Oysa burada çalışan Türkiye'lilerin büyük bir kesiminin işçi olduğunu, bu işçilerin bulundukları ülkelerdeki işçi sınıfının bir parçası haline geldiklerini, bu sınıf konumundan kaynaklanan çıkarları ve sorunları bulunduğunu tartıştık. Bu zeminde bir siyasal çalışma; yani sınıf konumundan kaynaklanan sorunlara, buradan kaynaklanan görevlere oturan bir siyasal çalışma yürütmemiz gerektiği sonucuna vardık. Bunu gene siyasal çalışmanın başka bazı sonuçları ile birleştirdik. Eğer gerçekten çalışma alanına, yöneleceğimiz hedef kitleye bakışta bir değişiklik sözkonusuysa, daha doğrusu genel planda çalışmaya ilişkin yeni bir bakış oluşmuşsa, bunun pratikteki somutlanışı sınıf eksenine oturan bir siyasal çalışmadır. En basit şekliyle ifade edersek, biz faaliyetimizi işçilere götüreceğiz. Altını çiziyorum; Türkiye'lilere değil işçilere. Ve mümkün olduğunca işçilere fabrika birimleri üzerinden hitap edeceğiz. Bu hiç de bugüne kadar hitap ettiğimiz alanların bir yana bırakılması anlamına gelmiyor. Ama çalışmanın ağırlık noktasını fabrika birimlerine kaydıracağız. Eğer siyasal çalışmanın muhtevasında ve hedef kitlesinde bir değişiklik sözkonusu ise; bu demektir ki, gerek çalışma tarzımızda, gerek kullanacağımız araçlarda, gerekse dayanacağımız güçlerde bir değişiklik gereklidir.

Çalışma tarzımızda bir değişiklik olacaktır; çünkü artık sınıf kimliği üzerinden daha tanımlı bir kitleye seslenmeye çalışacağız. Araçlarımızda değişiklik olacaktır; çünkü bu zeminde bir çalışmanın gerektirdiği araçları kullanacağız. Dayananacağımız güçlerde nispi bir değişiklik meydana gelecektir; çünkü böyle bir çalışma, bu sınıfın bir parçası olan ya da sınıf kitleleri ile bağı olan taraftarlarımızı ön plana çıkaracaktır. Bugüne kadar daha çok genel kitleye yönelik bir faaliyet sözkonusu olduğu için, sınıf ilişkileri olmayan insanlar belli bir önem kazanabiliyorlardı. Sınırlı katkılarından dolayı bu insanlara ihtiyaç duyabiliyorduk. Ama bundan sonra durum biraz değişecektir. Örneğin Köln'de Ford fabrikası üzerinden işçilere hitabedeceğiz; aslında yine Türkiye'li kitlelere hitap edeceğiz, ama Ford fabrikası üzerinden ve sınıf sorunları zemininde... Sınıf ilişkilerini ifade eden gerçekler üzerinden, Alman tekelci burjuvazisi ve çeşitli milliyetlerden Almanya işçi sınıfı diyen, böyle seslenen bildirilerle yürüteceğiz bu çalışmayı. Bu çalışma tarzı her şeyden önce çalışan emekçi insanların önemini açığa çıkaracaktır. Dolayısıyla da örneğin en başta Ford işçilerinin... Bu ise, bu tür işçi çevreleri ile ilişkileri olan insanların önemini açığa çıkaracaktır. Genel siyasal faaliyetimizde, ancak böyle bir çalışmanın ciddiyetine uygun olarak çalışmak isteyen insanlara dayanma yoluna gideceğiz. Kadın çalışması, gençlik çalışması, bunlar daha kendine özgü çalışma alanlardır. Bu alanlarda dayanılacak güçler, kullanılacak araçlar, yaratılacak platformlar da kendine özgü olacaktır. Onlar ayrıca tartışılacaktır.

Bizim örgütsel biçimler sorununa da bu gözle bakmamız gerekiyor. Bunu şu nedenle söylüyorum. Bugüne kadarki faaliyetimizde dayandığımız dar insan çevresinin örgütlenmesi aslında çok karmaşık bir problem değildi. Bu örgütlenmenin biçimleri bugüne kadarki pratik içerisinde az-çok belirginleşmiştir. Biz çalışmamızı genel bir komitede merkezileştireceğiz. YDK diyoruz buna. Biz

yine özellikle temel çalışma kentleri hangileri ise (bunlar bazen Belçika ve Hollanda gibi nispeten küçük ülkeler de olabiliyor), buralarda çalışmayı çekip-çevirme yetenek ve kapasitesine sahip insanlarla çalışma komiteleri oluşturacağız. Fakat asıl tartışma bundan sonrası ile ilgilidir. Bu alandaki genel yönetici komite ile çeşitli kentlerde ya da dar bölgelerde oluşturulan çalışma komiteleri bizim yurtdışı örgütlenmemizin omurgasını oluşturacaklardır. Faaliyeti çekip-çevirmek YDK ile başlayıp bu komiteler tarafından gerçekleştirilecektir. Ve kuşkusuz bu komitelerin bulundukları çevrelerde bizim taraftarlarımızı, faaliyete katabileceğimiz güçleri örgütlemeleri gibi bir sorun vardır. Bu nedenle taraftarlar platformu deneyiminin tartışılmasının da gerekli olduğunu düşünüyorum. Bu deneyimlerden çıkarılmış ve süzülmüş sonuçları öne çıkararak buna açıklık getirebiliriz.

Kendi güçlerimizin örgütlenmesi her halükarda az önce söylediğim biçimde olacaktır. Bizim hedef kitlemiz, çalışma tarzımız değişse de, sonuçta herşeyden önce elimizdeki çekirdek güçlere biçim vermek durumundayız. Biçimi bellidir, ama işlevsellikte aksıyor. Bugün, kısmen YDK'yı dışında tutarsak, bu alt örgütlenmelerin gelinen aşamada yeterince işlevsel olabildiğini, istikrarlı bir yapıya kavuşabildiğini, bir oturmuşluk kazanabildiğini söyleyemiyoruz. Öncelikle bu komiteleri oturtmak gibi bir sorunumuz vardır. Bugün çalışmamıza yeni bir bakışaçısı getirmiş bulunduğumuza göre, bunu öncelikle elimizdeki güçleri iyi bir iç organizasyonu ile birleştirebilmemiz gerekiyor. Biçimi nedir bu örgütlenmenin? Biçim komitedir, ama bunlar örgütün dış çeper örgütlenmeleridir. Geçmişte de açıklanmıştı. Hareketimiz halihazırda yurtdışında Yurtdışı Komitesi'ni aşan bir EKİM örgütlenmesini kabul etmiyor. (Partinin kurulmasından sonra ne olur bilemem. Bu yeni bir değerlendirmenin konusudur, yeni tutum ve politikalar o zaman ortaya çıkar). Dahası, Yurtdışı Komitesi'ne gelmek kendi başına EKİM üyesi ya da aday üyesi olmak anlamına da gelmiyor. Yurtdışı Komitesi içinde daha dar bir EKİM hücresi olabilir. Gerçekte de mevcut durum halihazırda böyledir. Ama biz EKİM'in organik bir parçası olan bir örgütlenmeyi yurtdışı komitesi dışına taşımıyoruz. Bunun nedenlerine burada girmiyorum. Bu başka vesilelerle tartışılabilir. Burada önemli olan şudur. YDK'nın dışında, EKİM'in organik bir parçası olan, yani leninist esaslara dayanan örgütlenmelere gitmediğimize göre, bu, yurtdışı örgütlenmesinin geriye kalan bölümünün EKİM için yalnızca bir çeper örgütlenmesi olduğunu anlatır.

Saflarımıza yeni katılmış olan bir yoldaşın gizlilik üzerine sorduğu bir soru vardı. Burada buna da açıklık getirmek gerekiyor. Biz aslında, YDK sözkonusu olduğunda, başından itibaren gizlilik ilkesine belli bir dikkat gösterdik. Örneğin YDK bileşimini böyle platformlarda bile açığa çıkarmamaya çalıştık. Ya belli hatalalardan dolayı açığa çıkabiliyor ya da belli görünümlerden insanlar tahmin edebiliyorlar. Ama sonuç olarak, kendi taraflar grubumuzun içinde bile YDK'nın unsurlarını gizlemek konusunda belli bir titizlik gösterildi. Bu YDK'nın kendi politikası idi. Ama bu insanlar YDK adına bölgelere gidiyorlar, denetliyorlar. Konumları doğal bir biçimde açığa çıkıyor. Bir örgütün kendi iç bünyesinde buna doğal saymak gerekiyor. Ama YDK ve çalışma komiteleri, dışa karşı tümü ile gizli olması gereken örgütlenmelerdir. Taraftarlar grubu için ise durum daha farklıdır. Bunlar derneklerde toplanıyorlar. Devletin rahatlıkla denetleyebileceği, tespit edebileceği zeminlerde çalışıyorlar. Bu ülkeler bu tür bir çalışmaya uygundur. Dolayısıyla özel bir gizlilik uygulamak, faaliyetin kapasitesini sınırlamaktan öte bir anlam ifade etmez.

Bugün Türkiye'de de kitle mücadelesi geliştiği ölçüde taraftar gruplarını gizlemek diye bir sorun olamayacaktır. Onlar zaten bir biçimde kitle hareketleri içinde ve belli platformlarda (bunlar sendika platformları, başka bazı demokratik platformlar, bir kitle örgütünün kongresi olabilir) öne çıkacaklardır. Önemli olan örgütün omurgasını ve teknik alt yapısını gizleyebilmektir. Yoksa bir partinin alt ilişkileri gizli çekirdekler içinde bile olsalar zaman içerisinde deşifre olurlar. Eğer kitlelerin önderi olacaklarsa, sivrilmiş militanlar olarak ön plana çıkarlar. Adı çok resmi bir tarzda konmazsa bile, polis bu militanları sistematik bir biçimde tespit eder. Ama bu tür militanların

fabrikalarda, işletmelerde sayıları ne kadar çoğalırsa, tespit edilmeleri normal dönemlerde çok fazla sorun yaratmaz. Ancak genel temizlik hareketli dönemlerinde, cunta döneminde devletin işine yarar.

Sonuç olarak, bizim çalışma komitelerimiz gizli oluşan ve gizli çalışan komiteler olmak durumundadır. Taraftar grupları ise legal, yarı-legal biçimler altında çalışacaklardır. Ama mümkün olduğunca toplantılarımızı polisin denetimi dışında gerçekleştirmeye, en azından içeriğini gizlemeye çalışmalıyız. İnsanlar derneğe gidip gelen insanlardır, onların gizlenmek gibi bir sorunları olamaz. Ama faaliyetlerini, bunun içeriğini, bir takım hazırlıklarını devletten gizleyebilmek için gerekli tedbirleri almak durumundadırlar.

Geçmişten bu yana bu meselenin önem taşıdığını hep söyledik. Neden? Bizim marksistler olarak, hem bir teorik bakışımız hem de bir tarihsel bilincimiz var. Burjuva demokrasilerinin kalıcı olmadığını, kapitalizmin istikrarının kaybolduğu andan itibaren onların da istikrarsızlaşmaya başladığını ve yerini açık polis rejimlerine bıraktığını biliyoruz. Bu toplumlarda hiç değilse düne kadar demokratik haklar kullanılabiliyordu. Ama durum giderek değişiyor. Yeni gelişmeler gizlilik sorununa aciliyet ve önem kazandırıyor. Bilindiği gibi uzun süredir PKK'ya yönelik bir sürek avı var. Bunun yarına bir hazırlık olduğu açıktır ve kısa vadede öteki yabancı örgütleri hedefliyeceği de açık açık ifade ediliyor. Bu hazırlık orta vadede de buradaki sosyal mücadelelere yönelik olarak yapılıyor. Devlet kendi yapısını ve yasalarını bugünden buna göre düzenlediğine göre, bizim de kendi örgütlenmemizi ve çalışma tarzımızı buna göre düzenlememiz gerekiyor. Rehaveti kırmamız gerekiyor. Devrimcileşmenin önemli bir boyutu da budur.

Yurtdışı örgütü, bu konferansta ayrıntılı olarak tartıştığımız yeni bakışaçısının ışığında hedefi kitlesine yönelik olarak nasıl bir çalışma yürütecektir? Hangi araç ve yöntemleri kullanacaktır? Mevcut kitle örgütlerinde nasıl bir politika izleyecektir? Burada önemli bir tartışma alanı doğmaktadır. Tartışma alanını tanımladıktan sonra, tartışmayı birlikte sürdürmemiz gerekiyor. Burada değişik fabrikalarda çalışan işçiler bulunuyorlar. Bunlar aynı zamanda devrimci bir bakışaçısına sahipler. Belli bir deneyimleri de var. Ben ancak soyut planda belli şeyler söyleyebiliyorum. Ama artık daha çok somuttan giderek konuşmalıyız.

Soyut planda yaptığımız değerlendirmelerin her şeyden önce sınıf eksenli bir çalışmayı gerekli kıldığını ve sınıf eksenli bir çalışmanın ağırlık merkezini ise işçileri fabrikalar üzerinden hedef almanın oluşturduğunu belirttik. Bizim bugüne kadar yürüttüğümüz faaliyette kahvelerine, evlerine giderek ulaştığımız insanlar büyük ölçüde çeşitli büyük fabrikaların işçileridir. Rüsselsheim'de yirmi tane ev, üç tane kahve dolaşıyorsunuz. Bunların hepsi de Opel işçileridir. Kuşkusuz onlara ev ve kahvelerinin üzerinden de ulaşabilmek gerekiyor. Ama bunu bir fabrikaya yönelik çalışmanın toplamı içerisinde ele almalıyız. Çalışmamızı aynı zamanda fabrikaya da yöneltmeliyiz ki, yöneldiğimiz hedef kitleye bir sınıfın mensupları olduğunu anlatabilelim. Bu bir tarzdır aslında. Çalışma tarzı dediğimiz sorunun bir yönü budur. Biz gerçekte onlara bugüne kadar Türkiye'li kitle olarak gittik. Devrimci hareketin sempatizan kitlesi olarak gittik. Bizim nezdimizde onlar Opel işçileri değil, Türkiyelilerdi? Burada Opel işçileri bir sınıf kimliğini anlatmıyordu bize, belki bir tanımlama kolaylığı oluyordu. Hani falanca yerliymiş dercesine... Onun ötesindeki bu kitle işçi kimliği ile bizi çok fazla da ilgilendirmiyordu.

Oysa burası bir sanayi ülkesidir. Burada küçük-burjuvazi hiç değilse Türkiyeli kitle içerisinde sanıldığı kadar fazla değildir. Olduğu kadarıyla da bizim açımızdan fazla bir şey ifade etmemektedir. Buradaki karşı-devrimci örgütlenmenin çoğunun başında da bu küçük-burjuva öğeler vardır. Bunlar düzenle bütünleşme yolunu seçen ve sınıf atlama hevesinde olan insanlardır. Onların dışında fazla bir kitle de yoktur. Bir de işsizliğin getirdiği ve işçi sınıfının bir parçası olarak düşünülmesi gereken bir işsizler kitlesi vardır. Kuşkusuz bunların örgütlenmesi kolay değildir. Onlardan tepki almak da kolay değildir. Ama en azından ilerici potansiyel taşıyan unsurlarına ilgimizi kaybetmiyeceğiz. Bunların büyük bir kısmını ev kadınları oluşturuyor. Kadın

çalışması içerisinde onlara ilgi göstereceğiz. Bunun dışında gençlik çalışmamız var. Bu ülkede gençler eğer üniversite öğrenimine devam edemiyorlarsa çıraklık eğitimi görmek durumundadırlar. Bu gençler başarılı oldukları ve işte bulabildikleri koşullarda işçi olarak çalışacaklar, değilse işsizler ordusuna katılacaklardır. Yani onlar da bu noktada işçi sınıfının mensubudurlar.

Biz bugüne kadar çok büyük ölçüde bu işçi kitlesi içinde çalıştık. Ama tekrar ediyorum, biz bu kitleye sınıf kimliği üzerinden yönelmedik. Kuşkusuz bunun için sadece Opel fabrikasının kapısına değil, yanısıra kahvelerine ve evlerine de gitmemiz gerekiyor. Ama Opel işçilerine ve işçi sınıfının bireylerine gittiğimizin bilincinde olarak propagandamızı taşımak durumundayız. Sınıfa karşı sınıf ekseni derken bunu anlatmaya çalışıyorum. Sınıfa karşı sınıf tanımını özellikle şundan dolayı yapıyorum. Biz belli bir sınıfın durumundan giderek sorunları koymak sorumluluğu ile yüzyüzeyiz. İşçiye işçi konumundan yaklaşmak demek, ona herşeyden önce sermayeyi anlatmak demektir.

Ben burada çalışma tarzının ayrıntılarına girmek istemiyorum. Birincisi, siz buna daha yakınsınız bana göre. İkincisi, bunu biraz da pratik çalışmnın kendisi belirginleştirecektir. Çeşitli fabrikalarda birden fazla işçi taraftarlarımız varsa (örneğin Nürnberg'de bir fabrikada olduğu söyleniyor), bunları bir grup olarak örgütleyebiliriz. Bunlara hemen fabrika hücreleri denmesi gerekmiyor. Bu bir işçi örgütlenmesi değil, nesnel durumdan dolayı biraz milliyet esasına göre oluşmuş bir fabrika grubu olacaktır. Dahası, bir başka ülkede iktidar mücadelesi veren bir örgütün uzantısı olan bir örgütlenmenin, yani yurtdışı örgütlenmesinin bir parçası olacaktır. Burada anormal bir görünüm var, ama bu anormalliğin nereden geldiğini uzun uzun konuştuk. Yarattığı sorunları, bu sorunları telafi edecek enternasyonalist bakışaçısının gereklerini de konuştuk. Dolayısıyla yeni bir şey söylemeyeceğim bu konuda. Bu taraftar grubumuz, çalıştığı fabrikanın güncel sorunları, sınıfın genel sorunları, Alman işçi sınıfının temel çıkarları ne ise, kendi fabrikasında bunlar üzerinden faaliyet yürütmek sorumluluğuyla yüzyüzedir. Bu zeminde bir propaganda ve ajitasyonu Türkiye'li işçilere, Alman işçilerine, İtalyan işçilerine vb. taşımak zorundadır. Mümkünse kendi grubunu bu türden öğelerle de zenginleştirmek durumundadır. Böyle bir

Tutsak yoldaşların mektuplarında YDÖ Temsilciler Konferansı...

"... Uluslararası komünist hareket ile işçi hareketinin mevcut sürecine ilişkin yapmış olduğun saptamalara katılıyorum. Gerçekten de günümüzde uluslararası işçi hareketi dağınık, örgütsüz ve önderliksiz bir durumda. Mevcut sendikal önderliklerin de ne menem bir önderlik olduğunu biliyoruz. Oysa uluslararası işçi hareketini bu dağınıklıktan, öndersizlikten çekip çıkaracak ve ona tarihsel rolünü oynatacak olan komünist hareketin durumu da işçi hareketinin durumundan çok farklı değil. Uluslararası komünist hareket yalnızca ideolojik bir karmaşa içinde değil, aynı zamanda dağınık ve örgütsüz bir durumdadır. Avrupa işçi hareketinin canlanmaya başladığı günümüzde, enternasyonal bir örgütlülüğü olan bir komünist harekete duyulan ihtiyaç daha yakıcı olmaktadır. EKİM bu ihtiyacın giderilmesinde önemli bir şans olmakla birlikte ne yazık ki yeni ve genç olmanın sınırlılıklarıyla karşı karşıyadır. Fakat bu EKİM'in enternasyonal planda oynaması gereken rolünü hiçbir biçimde azaltmıyor. Tersine mütevazi de olsa bu alanda adımlar atmasını gerektiriyor. Yurtdışı konferansının gündeminde olan sorunlar ve ele aldığı konulara yakından bakıldığında, enternasyonal örgütlenmenin sorunları olduğu görülecektir. Bizce bu konferansın kendisi enternasyonal örgütlenme açısından bir ilk adımdır, önemli olan bu adımın atılmış olmasıdır. Uluslararası işçi hareketinin gelişim seyri, uluslararası komünist hareketin derlenip toparlanmasına ivme kazandıracak ve enternasyonal örgütlenme alanında daha ciddi yapılanmaların ortaya çıkmasını sağlayacaktır..."

B.A. / 4 Kasım '96 / İstanbul

çalışmanın ortaya ne çıkaracağını süreç gösterecek. Bu kesinlikle bir kendiliğindenciliği anlatmıyor. Zira bunlar pratiğin sorunlarıdır. Pratikte bir-iki adım atamadığınız sürece, bakışaçısına ilişkin üçüncü-dördüncü adımı da ortaya çıkaramazsınız. Genelde bir bakışaçımız var, ama uygulamada hangi yeni sorunlar çıkacaktır, ne gibi araçları, biçimleri, tarzı gerektirecektir? Bu gerçekten de biraz bu denize girmekle mümkün olacaktır. Daha şimdiden bu konuda belli deneyimler de vardır. Ama bu deneyimlerin taşıyıcıları sizler olduğunuz için sözü size bırakacağım.

Burada dernekler sorununa da değinmek istiyorum. Derneklerin şimdilik korunması gerektiğini ben de düşünüyorum. Türkiye devrimci hareketinin yurtdışında geçmişten bugüne yaygın bir dernek pratiği var. İki tür dernekten sözetmek mümkün. Birincisi, bizim şu an kullandığımız türden dernekler. Kendi güçlerimizi toplama merkezi ve yeni bazı taraftar ilişkilerini kazanma platformu olarak kullanıyoruz. Yoldaşlarımız, "bir işçiyle kahvede tanışıyoruz, bir yakınlık da sağlıyoruz, ama bir yere gel diyemiyoruz; ona bizim derneğimize gel diyebilmek bir imkandır; oysa bizim böyle bir derneğimiz yok" diyorlardı. Bizim derneklerin işlevi bu genişlikte düşünülüyordu.

Bir de örneğin DİDİF ya da Göçmen İşçi Dernekleri Federasyonu gibi örgütlenmeler var. Bunlar kendilerini kitle örgütleri olarak tanımlıyorlar. Nitekim isimleri de belli bir hedef kitleyi anlatıyor. Bunların doğal olarak bu kesimi hedefleyen geniş kitlesel yapılar olmayı amaçlaması gerekir. Ama örneğin benim kaldığım kentte bir tane var. Göçmen İşçi Dernekleri Federasyonuna bağlı bu dernek çeşitli devrimci unsurların ya da devrimci hareketin taraflarının biraraya geldiği, dedikodu yapıp birbirlerini çekiştirdiği bir mekan haline gelmiş bulunuyor. Dolayısıyla bizimki kadar işlevsel kullanılmıyor. Mevcut güçlerimizi harekete geçirmede kolaylık sağlıyorsa, (şu an ne kadar işlevsel kullanılabildiğini saklı tutuyorum), bu sınırlar içerisinde bu derneklerin korunabileceğini düşünüyorum. Ama kesinlikle bir kentteki çalışmanın ekseni haline gelmemelidir. Bu çalışmamızın gettolaşması demektir. Daralması, içe kapanması, kitlelerden kopması demektir. Hem Türkiyeli kitlelerden, hem de yaşanılan toplumdan kopmaya yolaçar. Bir bağlantı, bir haberleşme, belli işler için biraraya gelme, tartışma vb. platformu olarak kullanılmalıdır bu dernekler. Bir koodinasyon platformu olmalıdır.

Sinan: Biz bölgemizde fabrika eksenli bir faaliyeti halihazırda yürütüyoruz. Bir fabrikada birden fazla EKİM taraftarı bulunuyor. Bunlar kendilerini Ekimci olarak tanımlıyorlar ve faaliyetlerimize katılıyorlar. Biraz önce MK temsilcisi yoldaşın da belirttiği gibi, yürüttüğümüz faaliyet bir anormallik arzediyor. Türkiye'de iktidar mücadelesi veren bir hareketin taraftarları olmamızdan geliyor bu. Böyle bir yönü olmakla birlikte biz faaliyetimizi enternasyonalist bir bakışaçısıyla geliştirmeye çalışıyoruz.

Deneyimimizi kısaca aktarmak istiyorum. Biz bölgemizdeki yoldaşlarla fabrika birimini eksen alan bir çalışmanın gerekliliği konusunda birleşiyorduk. Sendikal faaliyet içerisinde yeralıyor, ama etkin bir çalışma yürütemiyorduk. Oysa fabrikamızda dini gericisinden MHP'lisine, CHP'lisinden ANAP'lısına kadar her kesime sendikal faaliyet üzerinden ulaşmak mümkündü. Böyle bir çalışma yürütmeye karar verdik. Bu sayede işçilere ulaşmayı başardık. Sermayenin sömürüsünü anlatmak daha kolay hale geldi. Aynı zamanda Türkiye ile bağlantılı olarak Kürt sorununu anlatabiliyor, onları Kürt sorununda duyarlı hale getirmeyi de başarabiliyoruz. Kısacası konferansın başından beri tartışılan sınıf eksenli çalışma bizim için yeni değil. Kuşkusuz henüz çalışmanın başındayız. Ama anlamlı sayılabilecek adımları da atmış bulunuyoruz

Faaliyetimizde sendikal çalışmayı etkin bir araç olarak kullanmayı başardığımızı söyleyebiliriz. Bu sayede belli bir çeper ilişkisi yaratabildik ve bu ilişkileri de içine alan bir taban örgütlemesine gittik. Bu örgütlenmenin doğal olarak EKİM'le doğrudan bir ilişkisi yoktur. Bir işyeri örgütlenmesidir. İlk olarak Türkiye'li işçilerle ve fabrikamızda bulunan devrimci grupların taraftarıyla konuştuk. Bu taban örgütlenmesiyle işçi temsilciliğini etkin bir biçimde kullanmayı ve sendika üzerinde etkili olacak bir güç oluşturmayı

hedeflediğimizi anlattık. Konuştuğumuz işçi arkadaşlar oldukça olumlu buldular ve birlikte çalışabileceğimizi söylediler. Gizlilik kurallarının gerekliliğini tartıştık. Gerekçelerini ve sakıncalarını anlattık. Bugün bu çalışmaya sürdürüyoruz. Çalışmanın içine yavaş yavaş geçmişte MHP'ye, RP'ye sempati duyan işçileri de çekmeyi, bazılarını dönüştürmeyi başardık. Taban örgütlenmesi konusunda diğer uluslardan işçilerle de konuşup tartışıyoruz. Onlar da bu temelde bir faaliyete ilgi gösteriyorlar. Ayrıca bu konuyu MLPD'li arkadaşlara da ilettik ve biraraya gelip konuşmayı önerdik. Fabrikalarda bu tür taban örgütlenmeleri ile diğer uluslardan işçileri de içine alan bir çalışma yapabileceğimiz kanısındayım.

Kendi taraftarlarımızla yaptığımız son toplantımızda kentteki diğer fabrikalar üzerinde de tartıştık. Şu sonuca vardık: Biz faaliyetlerimizde kesinlikle işyeri zeminli bir çalışmayı temel almalıyız. Şu anda başlangıç olarak sekiz fabrikayı hedef almış bulunuyoruz. Bunlar çeperimizde bulunan arkadaşların çalıştığı fabrikalardır. En büyüğü Grundig'tir. Bu fabrikada çok sayıda Türk ve Kürt işçi çalışıyor. Grundig önemli bir fabrikadır. Geçtiğimiz günlerde bu fabrikada üç saatlik bir yasadışı iş bırakma eylemi gerçekleştirildi. Patron, sizi mahkemeye vereceğim diyerek işçileri tehdit etti, ama birşey yapamadı. Bu fabrikada tanıdığımız iyi insanlar var. Böyle bir çalışma bu insanları kazanmamızı kolaylaştıracaktır. Kendi aramızda görevlendirmeler yaptık ve bu fabrika için de benzer bir çalışmayı planladık.

Dernek çalışması konusunda da kısaca şunları söylemek istiyorum. Biz bir dernek çalışması içerisine girmiş bulunuyoruz. İlk olarak Alman arkadaşlarla ve diğer devrimci gruplardan insanlarla konuştuk. Türkiyeli örgütler, eğer yalnızca kendilerine ait değilse, derneğe karşı ilgisiz davranıyorlar. Örneğin MLKP olumsuz tutumları nedeniyle dışında kaldı. Almanların yanısıra diğer uluslardan sınırlı sayıda da olsa Afganlı, İranlı, İngiliz, Arjantin'li ve Yunanlı işçi arkadaşlar var. Türkiye'lilerin derneği imajını yaratmamak önem taşıyor.

Öte yandan bu derneklerin kesinlikle "geyik muhabbetleri"nin yapıldığı yerler haline gelmemesi gerekiyor. Türkiyeliler açısından genellikle böyledir. Biz dernek eksenli değil fabrika eksenli bir faaliyet yürütmeyi hedefliyoruz. Bu nedenle de derneğimizin değişik fabrikalarından işçi arkadaşların gelebileceği, çeşitli kültürel ve sportif faaliyetler yürütebileceği, yanısıra toplantılarımızı yapabileceğimiz bir yer olarak kullanılabilmesi gerekiyor. Dernek, fabrika eksenli çalışmayı kolaylaştıracak bir araç olabilmelidir.

Son toplantımızda semt çalışması üzerine de konuştuk. Bu derneğe bağlı olarak yürüteceğimiz bir çalışma olacak. Daha çok işsizlere ya da küçük işyerlerinde çalışan, dolayısıyla hedeflediğimiz fabrikaların dışında kalan insanlara yönelik bir faaliyet olarak yürütülecek. Ayrıca bir de kadın ve gençlik faaliyeti başlatmış bulunuyoruz. Henüz çok yeni bir çalışma. Gençlik çalışmasını dernekten bağımsız bir gençlik merkezinde yürütmeyi düşünüyoruz.

Tutsak yoldaşların mektuplarında YDÖ Temsilciler Konferansı...

"... Hatırlıyorsan sana ilk mektubumda yurtdışı çalışmalarına ilişkin bir kaç şey sormuştum. *Ekim*'de Yurtdışı Temsilciler Konferansı ile ilgili yazıları okudum. Öncelikle, tüm coşkumla bu konferansı selamladığımı belirtmeliyim. Yoldaşlarımızın yurtdışı çalışmalarını bir sistematiğe oturtmaları ve özeleştirel yaklaşımları bizlere güç verdi. Konferans belgelerinin yayınlanan bölümü oldukça doyurucu oldu benim için. Sana sorduğum sorulardan bir çoğunun yanıtını bulabildim burada. Son derece mütevazi, sade, özeleştirel ve hedef göstericiydi. Ekimci komünistler'in Marksizm-Leninizm bilimini sürece ve alana uyarlamasının anlamlı bir örneği olduğunu düşünüyorum. Tüm yoldaşlarımı kutluyorum bunun için. Sınıf devrimcileri sadece Türkiye'deki sömürgeci sermaye devletine karşı değil, bulunduğu tüm alanlarda uluslararası sermayeye karşı da mücadele veriyorlar..."

G / 29 Ekim '96 / İstanbul

Sendikalizm ve sınıf hareketi

Yakın dönemde "Sendikalar ve Sendikal Hareketin Sorunları" konulu bir seminere katıldım. Basın-İş Sendikası tarafından verilen seminer, hem konusu itibarıyla hem de işçilerin bu konudaki duyarlılıklarını (kısmen de olsa) ölçmek bakımından önemliydi.

Sendikal dargörüşlülüğü aşamayan seyrine ve tartışmaların daha politik bir zemine kaymaması için gösterilen ısrarlı çabaya rağmen, seminer doyurucu geçti ve oldukça önemli çözüm yollarının "keşfedilmesi"yle son buldu.

'80 öncesinin sendikacılığı günümüzle karşılaştırıldı ve sol hareket ile işçi hareketinin aynı dönemlerine kısaca değinildi. Ardından sendikal çalışmanın temel sorunları ve çözüm önerileri tartışıldı. Günümüz sendikacılığının en temel sorununun "örgütlenememe" olduğu saptandıktan sonra, sendikal bürokrasi, taban insiyatifinin olmaması, eğitim-bilinç eksikliği, apolitizm-ekonomizm, teslimiyetçi politikalar vb. gibi bilinen sorunlar yüzeysel de olsa ele alındı.

Kısaca şöyle özetleyebiliriz:

'80 öncesinde egemen güçlerin bu denli pervasız hareket edememelerinin nedeni, işçi sınıfının bugüne oranla daha politik olmasıydı. 12 Eylül darbesine ve darbe sonrası hükümetlerin politikalarına karşı işçi sınıfı ve emekçiler cephesinden bir karşı koyuş göstermek bir yana, sınıf bizzat kendi öncüleri ve sendikacılar tarafından darbeye teslim edildi. Sermayenin dizginlerinden boşalan saldırıları en ufak bir engellemeyle karşılaşmadan, kendilerinin bile ummadığı bir rahatlıkla gerçekleştirildi. Geçmişte sermaye sendikal örgütlülüğe bu kadar pervasızca saldıramıyor, yalnızca işçileri kendi güdümündeki sendikalara kanalize etmeye çalışıyordu. Fakat bugün en ufak bir sendikal hak arama girişimini bile bastırmaya çalışıyorlar. Bunun gerisinde sistemin içinde bulunduğu krizin en ufak tavizleri bile kaldıramayacak denli derin olması vardır. Fakat daha önemlisi siyasal bir sınıf hareketinin yaratılamamış olmasıdır. "Örgütlenememe" sorunu da dahil olmak üzere sendikal sorunların asıl kaynağı, işçi sınıfının halihazırda siyasallaşamaması, diğer bir deyişle sınıfı kendi sorunlarına sahip çıkar hale getirecek bir öz örgütlenmeden yoksun olmasıdır.

Sorunlar yukarıdaki çerçeve içinde ele alındıktan sonra siyasal sınıf hareketi yaratmanın aciliyetine değinildi. Bunun başarabilmek için de, sendikaları tabandan denetleyip yönlendirecek fabrika komiteleri ile değişik alanların birliğini sağlayacak bir "üst yapı"nın gerekliliğinden sözedildi. Bunun dışında işçi evleri bünyesinde "işçi meclisleri", belli sendikacılar ile öğretim elemanları sendikası tarafından desteklenecek "işçi üniversiteleri" ve son olarak da bir "işçi gazetesi" çıkarılması kararları açıklandı.

Seminer boyunca, tüm engelleme çabalarına rağmen, kimi işçiler tarafından ısrarlı bir şekilde sınıfın en acil sorunu olarak (üstü kapalı da olsa) sınıf partisinin yokluğu sorunu gündeme getirilmeye çalışıldı. Bu, ileri işçilerin ne tür bir arayış içerisinde olduğunu göstermesi bakımından önemlidir.

Fakat seminer süresince ilk bakışta farkedilemeyen bir gerçek vardı ki, bu son derece önemliydi. Seminere katılan ve söz alan tüm ileri unsurlar ve sendikacılar, "siyasal sınıf hareketi" yaratmanın önkoşulu olarak öne sürülen "fabrika komiteleri" ve "üst yapı"yı sendikalar üzerinden gerçekleştirmeyi hedefliyorlardı. Bu çarpık anlayışın sahipleri sınıfın kendisine doğrudan fabrika zeminli bir çalışma ile değil de, sendikalar üzerinden ulaşacaklardı. Bir taraftan mevcut sendikaların düzenle arasındaki sıkı ilişkiye işaret ediliyor, bu durumda sendika yönetimine gelen herkesin bu çarkın bir parçası olacağı söyleniyor, fakat öte yandan ara kademe sendikacılara dayanarak sendikalar üzerinden "bir sınıf partisi" yaratma düşüncesi ortaya atılıyordu!

Seminerin başında '80 sonrasında legalize olan bazı liberaller üzerinden reformizme belli atıflarda bulunulsa da, liberalizmin ve reformizmin gerçek kapsamıyla anlaşılamadığı görülmektedir. "Bir ideoloji ve düşünüş tarzı olan reformizm"den salt yasal parti kurulmasını algılayan devrimci-demokrasi, dönüp kendine bakmayı başarabilirse, niyeti ve söylemi ne olursa olsun gerçekte kendisinin de sınıfa reformizm taşıdığını görecektir.

Tüm bunlar üzerine sınıf devrimcilerinin konuya ilişkin bakışını ortaya koyan aşağıdaki alıntı anlamlı olacaktır:

"Sendika bürokrasisinin sınıf hareketi üzerindeki kontrolü, yalnızca reformist ideolojinin

genel gücünden ve sınıf hareketinin bugün için hala geri biçimler içinde seyreden niteliğinden gelmiyor. Bir başka faktör, bizzat sendikal örgütlenmenin bugün hala sınıf örgütlenmesinin tek biçimi olması, sınıf kitlelerinin bu örgütlenme biçimine bugünkü muazzam bağımlılığıdır. Sınıf hareketinin sendikal çerçeveyi aşamaması ile bizzat sendikaları devrimcileştirerek sendika bürokrasisini altedememesi, aynı gerçeğin iki yüzüdür."

"Sendika bürokrasisinin sınıf hareketi üzerinde kurduğu örgütsel tekeli parçalamanın, onun proleter kitle hareketinin gelişimini boğan çabalarını boşa çıkarmanın yolu, sınıf hareketinin politizasyonu için olağanüstü bir çaba harcamak, bu yolla sendikalizmin dar ve kısır çerçevesini kırmaktır. Sendikaları devrimcileştirmenin, gerçek mücadele araçları haline getirmenin de bundan başka bir yolu yoktur." (H. Fırat, *Liberal Demokratizmin Politik Platformu*, Eksen Yayıncılık, s.15)

Bize düşen, yukarıdaki perspektif ışığında temel hedefimiz olan fabrikalardan sapmadan, fakat işçi sınıfının nabzının attığı bu tür platformları da kesinlikle "boş" bırakmadan, parti ve devrim mücadelesine layık olduğu şekilde sarılmaktır.

Ekimci bir işçi /İstanbul

Deneyimleri genelleştirmeliyiz

Hareketimiz bugün parti olmanın eşiğindedir. Bu sınıf çalışması alanında belli bir deneyimi ve birikimi anlatmaktadır. Bu deneyim ve birikimden yararlanmak ise bizim için bir görevdir. Örgüt basınımızda bugüne kadar, küçük-burjuva devrimcilerinin yayınlarında yeralan yaptık-ettik türünden yazıların tersine, bir takım deneyimler aktaran ve bunlardan sonuçlar çıkarmaya çalışan yazılar yayınlanmıştır. Bu bizim bu alanda da farklı bir kültür ve geleneği temsil ettiğimizi göstermektedir. Bizlere düşen, aktarılan deneyimleri anlamak, onlardan dersler çıkarmak ve çalıştığımız alanlarda bu derslerin ışığında hareket etmektir.

Ben perspektiflerimiz doğrultusunda fabrikada çalışmanın gerekliliğini bilince çıkarmış bir devrimci olarak, bir süredir çeşitli fabrikalarda çalışıyorum. Fakat çeşitli nedenlerden dolayı da hep bir kaç ay çalışmakla sınırlı kaldığı için henüz kalıcı bir faaliyeti örgütlemek mümkün olamadı. Fakat bu süreçte kendi küçük deneyimlerimle önemli şeyler öğrendim..

En son çalıştığım fabrikaya girdiğim günden itibaren aynı vardiyada çalıştığım tüm işçileri tanımaya, fabrikada yaşanan sorunları gözlemeye ve yaşanan sorunlara duyarlılık ölçüsünde ilişki geliştirmeye çalıştım. Kısa sürede ilişki kurabilmemi kolaylaştıracak bir takım etkenler de vardı. Örneğin fabrika toplusözleşme sürecindeydi. Fabrikada hareketlilik en üst noktadaydı. İşçilere belli bir huzursuzluk hakimdi. Sendikaya güvenmiyorlar, temsilciyi ise işverenle sendika arasında geçen görüşmeleri çarpıtarak yansıtmakla suçluyorlardı. Ben bu süreçten yararlanmaya çalışırken, işçilerin güvensizliklerini gözardı ederek büyük bir hata yaptım. Diğer işçilerle olduğu gibi işçi temsilcisiyle de yakınlaşmaya çalıştım. Fakat işçiler tarafından "şüpheli" görülen, ayrıca fabrika ortaklarından biriyle yakın akrabalık bağı bulunan işçi temsilcisine karşı gerekli uyanıklığı gösteremedim. Amatörce bir yaklaşım sergilemem işten çıkarılmamda önemli bir rol oynadı. Petrol-İş'te örgütlü bir başka fabrikada toplusözleşme sürecinin olumsuz sonuçlanması sonucunda başlayan bir grev haberi gelmişti. Dayanışma amaçlı para toplanıyordu. Doğal olarak ben bu habere diğer işçileden daha fazla ilgi gösterdim. Bunun fabrikada atabileceğim bir takım adımlar için basamak olabileceğini düşündüm. Yakın çevremdeki bir kaç arkadaşın fazla istekli olmadığını görünce, bir destek ziyareti örgütlemek gerektiği doğrultusunda sendika temsilcisiyle görüştüm. Temsilci, "bu adamlarla mı, sen ne diyorsun?" türünden tepkili bir yanıt verdi bana. Aynı günün akşamı işten çıkarıldım.

Fabrika çalışmasını hafife almak, proleter olmayan diğer katmanlar içindeki çalışmanın rahatlığıyla hareket etmek gibi bir hataya düşmüştüm. Deneyimsizliğim bunda önemli bir rol oynadı. Son derece amatörce davranmış, kalıcı ilişkiler çıkarmak için gerekli olan sabrı ve soluğu gösterememiştim. Oysa kendisini sınıf içinde varetme ve üretme iddiası taşıyan bir hareketin mensubu sınıf devrimcileri olarak daha soluklu davranmayı başarmak zorundayız. Önümüzde bu tür küçük deneyimleri hareketimizin toplam deneyimiyle birleştirerek gerçek anlamda sınıf devrimcisi niteliğini kazanmak sorumluluğu durmaktadır.

N. Güncan/İstanbul

Ten Tekstil'de son gelişmeler

Birliğimiz başarının güvencesidir

DİSK Tekstil Sendikasının yetki almasının Ten Tekstil'de sorunların çözüleceği anlamına gelmediği açıktı. Zira direniş esnasında atılan pek çok ileri işçi yeniden işe alınmadı. Bu ise Ten Tekstil işçilerinin öncüsüz kalması anlamına geliyordu. Fabrikada son süreçte yaşanan olaylar öncü işçilerin biçilmesinin yarattığı sonuçları açık bir şekilde ortaya koydu.

Toplusözleşme dönemine girilirken, işçiler işverenin yeni oyunlarıyla karşı karşıya kaldılar. Patron baskı yaparak bazı işçileri sendikadan üyeliklerini geri almaya zorladı ve bunu başardı. Fabrikada yemeklerin farklı saatlarde verilmesi de işçiler arasında diyaloğu zayıflatan bir etken olarak bunu kolaylaştırdı.

İşveren kimi işçileri şef yaparak, işçiler arasında güvensizliği kışkırtarak işçileri bölmek amacıyla değişik yol ve yöntemlere başvuruyor. Öyle ki, çok sayıda işçinin sendikadan istifa etmesini sağlayanlara yüksek oranlı zam veriyor. Şu anda 220 sendikalı işçiden yaklaşık 80'i üyelikten istifa etmiş durumda. Hemşericilik ya da işçilerin birbirlerine akrabalıkları, üyelikten istifada önemli bir rol oynayabiliyor. Toplusözleşme görüşmelerinden ise halen sonuç alınabilmiş değil.

Sendikacılar yapılan toplantılarda işçilere, "siz şimdilik sendikadan istifa edin, biz sizi gizli olarak tekrar üye yaparız" diyebiliyor. Baskı sonucu istifa eden işçilerin bir kısmı ise sendikaya duydukları güvensizlikten dolayı tekrar üye olmak istemiyorlar.

İşçiler sendikanın inisiyatifiyle, işverenin işçileri sendikadan istifa etmeye zorlaması nedeniyle 2 gün yemek boykotu yaptılar ve üretimi yavaşlattılar. Fakat bu tür kısa süreli ve geri eylemlerle sorunun çözülmesi mümkün değildi. Direniş döneminden sonra geri alınan işçilerin bir bölümü daha işten çıkartıldı. En son ise 8 işçi tazminatları verilerek çıkartıldı. Bu işçiler altınca ay zamları verilmediği için tazminatlarını almayı kabul etmiyorlar.

İşveren fabrikada, yılbaşına kadar tüm siparişleri bitirip fabrikayı Kırklareli'ne taşıyacağı biçiminde söylentiler yayıyor. Bu etkili de oluyor. Fabrikanın zaten kapanacağını düşünen işçiler gelişmelere karşı direnç göstermiyorlar.

İşçiler kendi örgütlülüklerini koruyup geliştirebilmek için bedel ödemeyi göze almak zorundadırlar. Bizim asıl gücümüz örgütlü birliğimizde yatıyor. Sendikanın işverenle uzlaşmasına sessiz kalmamalı, patrona karşı mücadelede öncelikle kendimize, tabandaki örgütlü birliğimize dayanmalıyız. Kapitalist patron bize tam da bu noktadan saldırıyor, birliğimizi zayıflatmaya, aramıza güvensizlik tohumları ekmeye çalışıyor. Sendikacılar ise sorunlara hemen müdahale etmek yerine, bürokratik işlemler, uzlaşmacı tutumlar ve pasif direnişlerle bizi oyalamaya çalışıyor. Böylece mücadele isteğini kırıyor, bizi zayıf düşürüyor.

Hakların kolay yoldan elde edilemeyeceğini, bunun ancak zorlu mücadelelerle kazanılabileceğini bir an bile akıldan çıkarmamalıyız. Gerektiğinde bedel ödemekten geri durmamalıyız. Örneğin Tuzla deri işçileri bu noktada anlamlı bir mücadele geleneği yaratmayı başarabilmişlerdir. Aktif militan eylemlilikleriyle kendi haklarından taviz vermedikleri gibi, Türkiye'de yaşanan toplumsal sorunlar karşısında da duyarlı davranmayı başara-bilmektedirler. Eminönü Belediyesi işçilerini düşünelim; arkadaşlarının işten atılması üzerine belediye binası önünde açlık grevine gitmişlerdir. Küçükçekmece Belediyesi işçileri dönem dönem yürüyüşler düzenleyerek ekonomik taleplerini savunmaktadırlar.

Kendi gücümüze güvenmediğimiz, örgütlü birliğimizi sağlayıp güçlendirmeyi başaramadığımız koşullarda, yenilgi ve ihanet kaçınılmaz olacaktır.

Komünist bir tekstil işçisi

Okurlardan / Yoldaşlardan...

Kemalistlerin 10 Kasım seferi

"Demokratik ve laik Türkiye Cumhuriyeti"nin kurucusu "ulu önder Atatürk"ün 58.ölüm yıldönümü her yıl olduğu gibi törenlerle kutlandı. Ancak bu yılki törenlerin önceki yıllarda yapılanlardan bir farkı olduğu söylenebilir. "Laikliği" koruma ve "laik devlet"i yaşatma vurgusu önplana çıkarılmaya çalışıldı. Uğur Mumcu'nun cenaze töreninden beri geliştirilmeye çalışılan "laikliği koruma" içerikli kitlesel mitinglerden biri de bu 10 Kasım'da yapıldı. Anıtkabir'e yapılan yürüyüşte en önde Türk Bayrağı, Atatürk posteri ve "şeriate geçit yok" yazılı büyük boy bir pankart yer aldı. Yürüyüşün düzenleyicisi Atatürkçü Düşünce Derneği, ilk konuşmacısı ise 27 Mayıs darbecilerinin kurduğu senatonun doğal üyelerinden tabii senatör Suphi Gürsoytrak'tı. Yürüyüşte "Dağ başını duman almış" marşı okundu ve "Şeriata karşı omuz omuza", "Genciz, güçlüyüz, Atatürkçüyüz", "Bütün ulus elele, Atatürk'ün izinde", "Türkiye laiktir, laik kalacak" vb. sloganlar atıldı. Yürüyüşün kamberleri Türk-İş Başkanı Bayram Meral, DİSK Genel Başkanı Rıdvan Budak ve KESK temsilcileri idiler. Hakkını aramak için mücadele eden işçilere, memurlara, öğrencilere vahşice saldıran, kitlelere her zaman cop ve silah sesi dinleten polis, şeriatçılara olduğu gibi "laik"lere de son derece "saygılı" davrandı.

Cumhurbaşkanı Demirel Anıtkabir özel defterine şuları yazdı: "Kurduğunuz demokratik, laik Türkiye Cumhuriyeti, ilerleme ve güçlenme yolundadır." Bugün sokağa çıkıp "Türkiye, demokratik ve laik midir?" ya da "ilerleme ve güçlenme yolunda mıdır?" diye sorsanız, halkın yarısından fazlasının hayır diyeceği açıkken, bu yalan yıllardır tekrarlanır durur. Üstelik Mustafa Kemal'in "demokratik ve laik bir cumhuriyet" kurduğu da yalandır. TC tarihinde hiçbir zaman demokratik olmamıştır. Kurulduğu günden beri işçilere, köylülere, öteki emekçi kesimlere, Kürtlere ve azınlıklara ve elbetteki ilerici güçlere zulmedilmiştir. İşçilere sendika kurma hakkı dahi tanımayan devlet, türedi burjuvalar yaratmak için bütün olanaklarını kullanmıştır. "Her mahalleye bir milyoner" düşüncesi ile hareket edilmiş ve toplanan vergiler bu uğurda zenginlere ve devlet erkanına peşkeş çekilmiştir. Bu yoğun sömürüye karşı çıkanlar, buna karşı örgütlenmeye çalışanlar karşılarında hep devletin zor aygıtını, bu aygıtın baskı ve zulmünü görmüşlerdir.

Yeni bir ulus yaratma sevdasıyla dolu olan bu Kemalistlerin, kendi halklarına reva gördükleri bu baskılar "şanlı Türk milleti", "Bir Türk dünyaya bedeldir", "Ne mutlu Türküm diyene" türünden bir şovenizm aldatmacasıyla perdelenmeye çalışılmıştır. Böyle bir düzenin sözcülerinin diğer uluslara bakışının nasıl olacağını tahmin etmek hiç de zor değildir. Onlar başka ulusların varlığını bile kabul etmemişlerdir. Onlara göre "Türkiye Türklerindir". Bu anlayışla başta Kürt halkına olmak üzere her türlü azınlığa düşmanca yaklaşılmış, en ufak bir kültürel hak bile çok görülmüştür. Ermeni, Rum vb. bazı azınlıkların uluslararası anlaşmalarla güvenceye alınmış hakları bile bu şahinleri engelleyememiş, bu unsurlara da her türlü baskı yapılmıştır.

TC tarihinde hiç laik de olmamıştır. Tam tersine, din belli bir yorumla topluma kabul ettirilmeye çalışılmıştır. "Devlet-i ali"nin çıkarları için din kullanılmıştır. İslamin Sünni mezhebine uygun bir din anlayışı, "devletin resmi dini yoktur" denilmesine rağmen, fiilen resmi din ilan edilmiştir. Alevi kitlelerin dini anlayışları ise karalanmış, Alevilerle Sünniler arasına bizzat devlet eliyle kalın duvarlar örülmüştür.

Sonuç olarak, Kemalizm, kapitalizmin Türkiye'deki ideolojisidir. İdeolojiye karşı çıkmadan kapitalizme ve onunla beraber emperyalizme karşı çıkmak mümkün değildir. İşçi sınıfının ve emekçi halkların çıkarı ise kapitalizmde ve onun bir ideolojisi olan Kemalizmde değil, sosyalizmdedir. Gerçek demokrasi ve gerçek laiklik ancak sosyalizmde yaşam bulacaktır. Adil bir bölüşüm ancak kapitalist mülkiyet ilişkilerinin çözülmesiyle gerçekleşecektir.

Her türlü kapitalist ideolojiye karşı sosyalizmin kızıl bayrağı altına!

V. Yener/İstanbul

Çeteleşen devlet gerçeği gizlenemiyor

Son günlerde daha çıplak bir biçimde ortaya serilen çeteleşen devlet gerçeğinin üstü örtülmeye çalışılıyor. Fakat artık mızrak çuvala sığmıyor. Silah kaçakçılığı, uyuşturucu kaçakçılığı, adam kaçırma, adam öldürme, faili meçhul cinayetler, gasp, haraç alma vb. tüm kirli işlerin altından bizzat devlet tarafından örgütlenen çeteler çıkıyorlar.

Çeteleşmek devlet için bir seçenek olarak değil, bir zorunluluk olarak yaşanmıştır. Bu devlet yıllardır Kürt halkına karşı kirli bir savaş yürütmektedir. Bu kirli savaş, yalnızca cephede savaşanları değil, bizzat yönetenleri, kalemleri ve TV programlarıyla bu savaşa iştirak edenleri, açık ya da kapalı destekleyenleri ve buna göz yumanları da beraberinde kirletmektedir. Tümüyle haklı ve meşru bir savaşa karşı savaş yürütebilmek için en kirli araç ve yöntemlere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu devlet yıllardır ekonomik krizin faturasını işçi sınıfı ve emekçilere ödettirmekte, en ufak bir karşı koyuşa şiddetle karşılık vermektedir. En sıradan bir hak arayışı asker-polis terörüyle karşılanmaktadır. Gençliğin, direnişteki işçilerin üzerine faşist çeteler salınmaktadır. Yine bu devlet yıllardır devrimci örgütlerin sesini boğmak için bütün bir zor aygıtını kullanmakta, yargısız infazlarla, gözaltında kayıplarla, işkencehaneleriyle, zindanlarıyla, medyasıyla savaşmaktadır. Bu devlet tüm bunları yapabilmek için çeteleşmek zorundadır. Bu sistemin ayakta durabilmesi ve azgın sömürü çarkının dönebilmesi için başka türlü davranması mümkün değildir. Çünkü bu düzenin seçenekleri tükenmiştir.

Çeteleşen devlet gerçeğinin artık gizlenemez hale gelmesi nedeniyle, muhalefet parti liderleri ve medya siyasetteki çürümeden sözetmek zorunda kalıyorlar. Hatta bazıları artık devletteki çürümeden sözetmeye başladılar. Sanki kendileri bu çürümenin dışındalarmış gibi, tam bir ikiyüzlülük "temiz eller" operasyonundan sözediyorlar. Kimisi "bağımsız" yargı yoluyla, kimisi mecliste kurulacak komisyonla, kimisi de medya aracılığıyla çözümler sunmaya çalışıyor.

Fakat biz biliyoruz ki, çözüm ne yüksek savcıda, ne meclis komisyonunda, ne medyada ne de düzen içi bir temizlik operasyonundadır. Bu her tarafından pislik akan sömürü düzeni, bu barbarlık sistemi yerle bir edilmedikçe, kirlenmenin önüne geçmek mümkün değildir. Çözüm "Gordiyon düğümü"nü çözecek olan işçi sınıfının elindeki kılıçtadır.

D. A./İstanbul

Onurumuzu çiğniyor, teslim almak istiyorlar

Bucak aşireti, Sedak Bucak'ın tedavi gördüğü üniversite hastanesinin bahçesinde döner ve kebap ziyafeti pikniği yaptılar. Hastaların, hastabakıcıların, doktorların, hamile kadınların, çocukların şaşkın ve öfkeli bakışları önünde gerçekleşti bu "ziyafet". Ve aslında geldiğimiz noktanın Susurluk kazasından daha çarpıcı bir anlatımıydı bu tablo. Susurluk'ta kontr-gerilla bir trafik kazasıyla suçüstü yakalanmıştı. Ama bu durum ne vahimdi ne de şaşılacak bir yanı vardı. Halının altı pislikten öylesine dolmuştu ki, artık pisliği halının altına itmekten değil, halının pislik üzerinde yüzmesinden bahsedilebilecek bir ortamda, hergün yeni bir çetenin açığa çıkması doğaldı. Çünkü artık devletin kendisi bir çete haline gelmiştir. Ceza kanununun tam 168. maddesine uyuyor bu durum. Devrimcilerin bu maddeden sürekli mahkum edilmesi, DGM'lerde hoş bir ironi herhalde.

Fakat hoş olmayan üniversite hastanesinin bahçesinde yaşananlar. Kimse dönüp "siz ne yapıyorsunuz?" diyemiyor. Hastane yönetimi "bu iş bizi aşar" diye düşünüyor. Ama bu nasıl oluyor? Koca bir halk bu kadar mı çürüdü, bu kadar mı teslim alındı? Aşağılanmanın bu kadarını hakediyor mu gerçekten? İnsanların yüzüne bu kadar açıktan küfür edilir mi? İki ve dört ayaklı köpekler öğrencilerimize böyle saldırırken, Bucak aşireti, onurumuza, insanlığımıza tecavüz ederken ne hisseceğiz, ne düşüneceğiz?

Öfkeli bir volkan gibi patlamaya ve o çok korktukları gırtlaklarını kesmemize çok kalmadı herhalde. Devrimcilik olasılık hesaplarında değil, buna yüklenmekte!

K. S./İstanbul

Okurlardan / Yoldaşlardan...

Onların gözbağlarını açacağız

"Ama biz işçiyiz oğul.. kafamız kalındır az biraz. Ne kolay girer bir şey kafamıza, ne de bir yol girdi mi, bir daha çıkar... O yüzden gün gelip gözbağımız açıldı mı bir kez, her bir şeyin anhasını minhasını çözüveririz. Çünkü görürüz sömürünün ana damarını. Bizim yüreğimizden kan çaldığı için. Ve söküp atarız vantuzunu yüreğimizin ortasından."

"Gözbağı" ismini taşıyan romanın başlangıç kahramanlarından "Cezmi baba"ya aittir bu sözler. 1871 Paris Komünü'ne katılan, 1928'de 75 yaşında cezaevinde ölen bir komünist işçidir. Kendi kimliğini kendisinden dinleyelim: *"... Ustam beni hem kursa yazdırdı, hem de enternasyonalin işçi mektebine... Ve sonra komün, dönüş, grevler, grevler. Birinci meşrutiyet, ardından sürgün, ikinci meşrutiyet, ardından hapis, cumhuriyet ve ardından yine hapis... Ne var ki ben okuduklarım, öğrendiklerim ve yaşadıklarım içinde hep doğru bildiğimi yaptım. İşte bunun ispatı da, her devirde düzenle çatışmamdır. Çünkü hakim sınıf kendi düzenini kurar, ve buna karşı olanı ya yok eder ya da edemiyorsa deliğe tıkar. Sınıflar çatışmasının kanunu budur..."*

Türkiye işçi sınıfının tarihi, tarihsel dönemeçlerde nasıl bir tutum takındığı yer almaktadır romanda. Kemalizmin sınıfsal karakteri, İzmir İktisat Kongresi'nin ardından yabancı sermayeye açılan kapılar anlatılır. 1928 yılında, yabancı işletmeler dışında, ne kapitalist sınıf ne de işçi sınıfı vardır Türkiye'de.

1915 kışında Kafkas cephesine giden "Halil Bey"in nasıl komünist olduğu, 1917 Ekim Devrimi'yle ilgili anıları ise şöyledir: *"Biz Ekimde bunu yaşadık. Kerenski ve şürekası, Şubat darbesini bir burjuva cumhuriyeti halinde bırakmak için ne cambazlıklar yaptılar... Düşünüyorum da, sahiden Lenin gibi bir adam lazımdı bu işi becerebilmek için... Düşün baba, sırtını işçilere ve köylülere dayamamış, daha doğrusu onların ne istediğini iyi anlamamış olsaydı Lenin, ne olurdu?"*

Romanın asıl kahramanı Hüseyin ise, aynı zamanda işçi sınıfının modern anlamda ilk biçimlenişinin tipik bir karakteridir. İstanbul, Eyüp'te kurulan ilk tekstil fabrikasının inşaatındaki tuğladan içindeki makinalara kadar anlatılır. Fakat asıl anlatılmaya çalışılan, burjuvazinin sermaye birikimini işçilerin sömürüsü üzerinden nasıl gerçekleştirdiğidir. Artık proleter bir sınıf doğmaktadır.

İkinci emperyalist savaşta işçilerin ve halkın değerlendirmeleri, Demokrat Parti'nin işçi sınıfını ve yığınları nasıl kandırarak kuşattığı, Ecevit'i "karaoğlan" yapan burjuvazinin nasıl güçlendiği, 15-16 Haziran Direnişi'nin nedenleri, TİP'in doğuşu ve iç ayrışmaları, Vehbi Koç'un bir fabrikasındaki ilk direniş vb., oldukça canlı bir biçimde ve sade bir üslupla anlatılır.

İşçilere istediğiniz kadar *"Devlet ve İhtilal"*i okutunuz. Onlar devletin gerçekte "bir sınıfın bir başka sınıf üzerindeki baskı aracı olduğunu" polisin copuyla, askerlerin tartaklanmasıyla ve kurşunlarla öğrenmektedirler. Kendi sınıfının kanları üzerinde yürümeyi bilmeyen bir sınıf "devlet"i tanıyamaz. Hüseyin de böyle öğrenir devletin ne olduğunu.

Roman aynı zamanda sınıf partisinin olmadığı koşullarda, kendiliğinden tüm hareketlerin düzeni aşamayacağını da gösteriyor. Dolayısıyla, küçük-burjuva devrimciliğinin kısmi bir eleştirisini de buluyoruz.

Bilindiği gibi, Türkiye işçi sınıfının mücadelelerini anlatan romanlar yok denecek kadar azdır. Bilinen belli başlı romanlardan biri Erol Toy'un *"Gözbağı"*, diğeri Nejat Elibol'un *"Direnen Haliç"*idir. Gorki'nin *"Ana"*sını bilmeyen devrimci yoktur. Fakat kendi ülkesinin işçi sınıfını anlatan romanlardan ya da diğer eserlerden haberi olmayan ya da ilgilenmeyen yüzlerce devrimci vardır. Bu bir bakıma kendi toprağına yabancılaşmanın bir göstergesidir.

"Gözbağı" özellikle işçilerin eğitimi açısından oldukça yararlı bir kitap. Romanın kahramanı işçi Hüseyin ile kapitalist Nevres bey arasındaki bir konuşmayı aktararak bitirmek istiyorum:

"- Ne istiyorsun, onu söyla fazla laf dinlemem.

- Kendim için hiçbir şey, sınıfım için her şeyi bey...

- Ne? ... Ne dedin?

- Kendim için hiçbir şey, sınıfım için her şeyi.

- Sen ... sen delirmişsin. Söylüyorlardı da inanmıyordum. Mümkün değil diyordum. Akıllı bir insandır. Ama görüyorum ki adamakıllı komünist olmuşsun. Evet komünist olmuşsun.

- Sağolun beyim, sayenizde..."

Y. Şener

bulunmaya, Geçici Hükümetin devrilmesi ve Sovyet iktidarının kurulması sloganlarını **günün sloganı** yapmaya yetmez. **Gelişmenin** gelecek dönemdeki **yönünü** ifade etmesi bakımından geçerli olan "Bütün İktidar Sovyetlere" formülünü **günün sloganına**, doğrudan doğruya eylem sloganına dönüştürmek için, tayin edici bir koşul gereklidir. Bu da, kitlelerin bu sloganın doğruluğuna bizzat ikna olmaları ve bu sloganın gerçekleştirilmesinde Partiyi şu veya bu şekilde desteklemeleridir. **Gelişmenin** gelecekteki **yönünü** ifade eden bir formülle, **günün sloganı** olan bir formülü kesinlikle birbirinden ayırmalıdır. Bağdatyev'in yönettiği St. Petersburg Bolşevik grubu, 1917 Nisanında **zamanından önce** "Kahrolsun Geçici Hükümet, bütün iktidar Soveytlere" sloganını attığı için, işte bu nedenle başarısızlığa uğramıştır. O zamanlar Lenin, Bağdatyev grubunun bu girişimini tehlikeli bir macera olarak nitelemiş ve açıkça mahkum etmişti. Neden? Çünkü hem cephe gerisindeki, hem de cephedeki geniş emekçi kitleleri henüz bu sloganı benimsemeye hazır değildi. Çünkü bu grup, gelişmenin gelecekteki yönünü ifade eden "Bütün iktidar Sovyetlere" formülüyle günün sloganı olan, "Bütün iktidar Sovyetlere" formülünü birbirine karıştırmıştı. Çünkü bu grup **acelecilik** ederek, Partiyi, o tarihlerde Geçici Hükümetin devrimci olduğuna hala inanan geniş kitlelerden ve Sovyetlerden tamamen tecrit olma tehlikesiyle karşı karşıya bırakmıştı. (...)

İşte Leninizmin üçüncü taktik ilkesi olan, sloganların değiştirilmesi meselesiyle geniş kitleleri yeni devrimci mevzilere çekmenin yöntem ve yolları meselesiyle, siyasetimizle, eylemlerimizle, bir sloganı bir başka sloganla zamanında değiştirerek geniş emekçi kitlelerine, kendi deneylerine dayanarak Partinin çizgisinin doğruluğunu görmelerinde nasıl yardımcı olacağımız meselesiyle ilgili gerçekler bunlardır.

***Stalin** (Günümüzün Konuları Üzerine Notlar)*

***

Taktik önderliğin ilkesi zincirin esas halkasını kavramaktır

Siyasi olaylar her zaman dağınık ve karışıktır. Onu bir zincirle kıyaslamak mümkündür. Eğer bütün zincire sıkıca sarılmak isteniyorsa, o zaman sadece zincirin tek bir halkasına sarılmamak lazımdır. Tutulmak istenen halka sunni bir şekilde seçilmez. 1917 yılında odak noktası neydi? Bütün halkın talep ettiği şey, savaşı bırakmaktı ve bu, diğer herşeyi ikinci plana atıyordu. Bu, çok büyük çabalara mal oldu, ama buna karşılık halkın esas ihtiyacı dikkate alınmış oldu, bu da bize birçok yıl için başarı sağladı... Ve halk, Sovyet iktidarıyla demokratik, emekçilere yakın bir devlet kazandığını mükemmel bir şekilde hissetti, köylü gördü, cepheden dönen asker anladı. Diğer alanlarda ne kadar aptallık, saçmalık yaptıysak yaptık, bu esas görevi göz önüne almıştık ya her şey düzelirdi.

1919 ve 1920 yıllarında odak noktası neydi? Askeri savunma. O zaman tüm dünyayı saran güçlü İtilaf devletleri üzerimize yürüyordu, boğazımıza sarılıyordu ve hiçbir propagandaya ihtiyaç yoktu -her Partisiz köylü ne olup bittiğini anlıyordu. Toprak ağası geliyor. Komünistler onunla nasıl mücadele edileceğini biliyorlar. Köylülerin kitle olarak komünistlerden yana olmalarının nedeni, bizim kazanmamızın nedeni işte buydu.

1921 yılında odak noktası düzenli geri çekilmeydi. Bu yüzden disiplin iki misli gerekliydi. "İşçi muhalefeti" şöyle diyordu: "Siz işçileri küçümsüyorsunuz, işçiler daha fazla inisiyatif sahibi olmalıdır". Tek inisiyatif geri çekilmeyi düzenli bir şekilde tamamlamak ve en sıkı disiplini uygulamaktı. Bozgun ve disiplini bozma ruhu yayan bir kimse devrimi mahvederdi; çünkü ele geçirmeye alışmış, devrimci görüş ve ideallerle dolmuş ve kalbinin bir köşesinde her geri çekilişi bir çeşit alçaklık olarak gören insanlarla geri çekilmek kadar zor bir şey yoktur. En büyük tehlike düzenin bozulması, en büyük görev düzenin korunmasıydı.

***Lenin** (11. Parti Kongresine Sunulan Rapor)*

***

"... bir bütün olarak siyasal yaşam sonsuz sayıda halkalardan meydana gelen sonsuz bir zincirdir. Siyaset sanatının tamamı, elimizden koparılıp alınması en güç halkayı, belirli bir anda en önemli olan halkayı, onu elinde tutana bütün zincire sahip olmayı en çok güvence veren halkayı bulmaktan ve ona olabildiğince sıkı bir biçmde sarılmaktan ibarettir..."

***Lenin** (Ne Yapmalı)*

Parçalar **Strateji ve Taktik** kitabından alınmıştır. (Aydınlık Yayınları, s.51-57)

Taktik önderliğin sorunları

Proletaryanın taktiğinde legal ve illegal mücadele biçimlerinin birleştirilmesi

Bir ordunun, düşmanın sahip olduğu veya olabileceği bütün silahları, bütün mücadele biçimlerini ve yöntemlerini kullanmaya kendini hazırlamamasının mantıksız, hatta cinayet olacağını herkes kabul edecektir. Ama bu kural siyaset alanı için, savaş alanında olduğundan çok daha geçerlidir. Gelecekteki şu veya bu durumda bizim için hangi mücadele aracının daha pratik ve elverişli olacağını önceden kestirmek siyasette çok daha zordur. Bütün mücadele araçlarına hakim olmazsak korkunç - hatta bazen tayin edici- bir yenilgiye uğrayabiliriz; çünkü diğer sınıfların durumunda irademiz dışında ortaya çıkan değişiklikler bizim özellikle zayıf olduğumuz bir eylem biçimini gündeme getirebilir. Bütün mücadele araçlarına hakim olursak zafer mutlaka bizim olur; çünkü biz gerçekten ilerici, gerçekten devrimci sınıfın çıkarlarını temsil ediyoruz; hatta şartlar bize, düşman için en tehlikeli ve en ölümcül silahı kullanmayıa izin vermese bile zafer bizimdir. Tecrübesiz devrimciler genellikle legal mücadele araçlarının oportünizm lekesi taşıdığını sanırlar; çünkü burjuvazi bu alanda, (en fazla "barışçı", devrimci olmayan dönemlerde) işçileri özellikle çok kandırmış ve kafese koymuştur; öte taraftan onlara göre illegal mücadele araçları devrimcidir. Ama bu doğru değildir. Doğru olan, örneğin en özgür, en demokratik ülkelerin burjuvazisinin işçileri tarif edilmez bir cüret ve pişkinlikle aldattığı ve savaşın soyguncu niteliği hakkında konuşmayı yasak ettiği 1914-1918 emperyalist savaşı sırasındaki duruma benzer bir durumda illegal mücadele araçlarını kullanmasını bilmeyen ya da istemeyen (yapamıyorum deme, istemiyorum de) partilerin ve önderlerin oportünist oldukları ve işçi sınıfına ihanet ettikleridir. Ama illegal mücadele biçimlerini **her türlü** legal mücadele biçimleriyle kaynaştırmasını bilmeyen devrimciler de çok kötü devrimcilerdir. Devrimin patlak verdiği ve olanca hızıyla geliştiği bir sırada, akla gelen herkesin ya heyecana kapılarak ya da moda olduğu için, hatta bazen de mevki kapma umuduyla devrime katıldığı bir sırada devrimci olmak zor değildir. Zaferden sonra kendini bu sözde devrimcilerden "kurtarmak", proletaryaya çok büyük güçlüklere hatta acı ağrılara mal olacaktır. Doğrudan doğruya, açık, gerçekten devrimci gerçek bir **kitle mücadelesi** şartları **henüz** ortada yokken devrimci olmak; devrimci olmayan, hatta doğrudan doğruya gerici kurumlarda, devrimci olmayan bir durumda devrimci mücadele yöntemlerinin gerekliliğini hiç vakit kaybetmeden kavrama yeteneğine sahip olmayan kitleler arasında propaganda, ajitasyon ve örgütsel çalışmalarla devrimin çıkarlarını savunmak çok daha zordur; ve çok daha değerlidir. Kitleleri gerçek, belirleyici, son büyük devrimci mücadeleye **yöneltecek** olan somut yolu ya da olayların özel değişimini arayıp bulmak, hissetmek ve doğru bir şekilde saptamak; İşte Batı Avrupa ve Amerika'daki bugünkü komünizmin temel görevi budur.

Lenin *("Sol" Komünizm ...)*

***

Kitleleri kendi siyasi tecrübeleri temelinde devrimci mevzilere çekmek Leninizmin en önemli taktik ilkesidir

Bu taktik ilke, sloganların değiştirilmesi, bu değiştirmenin yolları ve yöntemleri meselesiyle ilgilidir. Parti sloganlarının ne şekilde kitle sloganlarına dönüştürüleceği meselesiyle, kitlelerin kendi siyasi deneylerine dayanarak Parti sloganlarının doğruluğuna ikna olabilmeleri için, kitlelerin nasıl ve ne şekilde devrimci mevzilere çekilebileceği meselesiyle ilgilidir. Ama kitleler sadece propaganda ve ajitasyon yoluyla ikna edilemez. Bunun için, kitlelerin bizzat kendi siyasi deneyleri gereklidir. Bunun için, geniş kitlelerin bizzat kendi hayatlarından çıkarak sözgelimi, mevcut toplum düzeninin yıkılıp, yerine yeni bir siyasi ve sosyal düzenin kurulmasının kaçınılmazlığını görmüş olmaları gerekir. Öncünün, yani Partinin, diyelim ki 1917 Nisanında Milyukov-Kerenski Geçici Hükümetinin devrilmesinin kaçınılmaz olduğuna ikna olması iyi bir şeydir. Ama sadece bu, hükümeti devirmek için çağrıda

(Devamı s.23'te)